

Strafprocedure

Algemeen

Artikel 6.1 EVRM – Criteria voor beoordeling van de redelijke termijn in strafzaken – Eenvoudige zaken

Arrest van 25 januari 2022 ([P.21.1384.N](#))

Of de redelijke termijn is overschreden, moet in elke zaak afzonderlijk worden beoordeeld volgens de feitelijke gegevens eigen aan de zaak en volgens de criteria van de complexiteit van de zaak, de houding van de gerechtelijke overheden, de houding van de betrokkene en het belang dat de zaak voor die betrokkene heeft. De rechter moet niet noodzakelijk alle criteria in zijn beoordeling betrekken, indien één of meerdere criteria op zich reeds doorslaggevend is of zijn. Bij die beoordeling moet met de procedure in haar geheel rekening worden gehouden.

Ook in eenvoudige zaken en in zaken die niet noodzakelijk tot een zware veroordeling of een vrijheidsberoving zullen leiden, moet de redelijke termijn-vereiste worden geëerbiedigd. Uit het eenvoudig karakter van een zaak volgt immers noodzakelijkerwijze dat de redelijke termijn sneller zal worden bereikt. De met het onderzoek en de berechting belaste overheden moeten met dit gegeven rekening houden.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220125.2N.7](#))

Artikel 6.1 EVRM – Criteria voor beoordeling van de redelijke termijn in strafzaken – Eenvoudige zaken – Aanwenden van rechtsmiddelen

Arrest van 25 januari 2022 ([P.21.1621.N](#))

De rechter oordeelt onaantastbaar of de redelijke termijn waarbinnen volgens artikel 6.1 EVRM over een ingestelde strafvordering moet zijn beslist, is overschreden. Hij houdt bij die beoordeling rekening met de complexiteit van de zaak, de houding van de gerechtelijke overheden, de houding van de betrokkene en het belang dat de zaak voor de betrokkene heeft. De overschrijding wordt voor elke zaak afzonderlijk beoordeeld, volgens de gegevens eigen aan de zaak. Daarbij moet met de procedure in haar geheel rekening worden gehouden. Het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

De redelijke termijn vereiste moet ook worden gerespecteerd in eenvoudige zaken en in zaken die niet noodzakelijk tot een zware veroordeling of een vrijheidsberoving zullen leiden. Uit het eenvoudig karakter van een zaak volgt immers noodzakelijkerwijze dat de redelijke termijn sneller zal zijn bereikt dan in andere zaken. De met het onderzoek en berechting belaste overheden moeten met dit gegeven rekening houden.

Elke beklaagde kan alle wettelijke middelen aanwenden die hij voor de uitoefening van zijn recht van verdediging nodig acht, zoals het instellen van rechtsmiddelen. De uitoefening van dat recht belet de rechter evenwel niet om de impact daarvan bij de

beoordeling van de redelijke termijn van de procedure in haar geheel in aanmerking te nemen. Bij de beoordeling van die impact mag de rechter de termijnen die voor de afhandeling van de rechtsmiddelen nodig zijn, betrekken. Hij moet daarbij evenwel ook met de specifieke omstandigheden van de zaak rekening houden, zoals het eenvoudig karakter ervan.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220125.2N.10](#))

Recht op een eerlijk proces – Recht op bijstand van een advocaat tijdens het verhoor – Criteria vooropgesteld in het arrest Beuze van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens van 9 november 2018 – Toepassing van de criteria op verhoren afgenomen vóór het arrest Beuze

Arresten van 1 februari 2022 ([P.21.1222.N-P.21.1190.N](#), [P.21.1205.N](#) en [P.21.1286.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal B. De Smet

Uit een unilaterale verklaring van de Belgische regering en de beoordeling ervan door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, waarbij een schending werd vastgesteld van het door de artikelen 6.1 en 6.3.c) EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en de toegang tot een raadsman in alle fasen tot aan het strafproces, volgt dat het Hof van Cassatie door de redenen van de appelrechters aan te nemen dat de afwezigheid van de bijstand van een advocaat bij meerdere verklaringen van de verdachte (verzoeker) niet heeft geleid tot een onherstelbare aantasting van het recht op een eerlijk proces, vermelde waarborgen heeft miskend. Ten eerste omdat deze verklaringen zonder de bijstand van een raadsman werden afgelegd en zonder dat de verzoeker op het recht om te zwijgen en om zichzelf niet te beschuldigen, werd gewezen, ook niet bij de verklaringen waarbij hij zich omwille van zijn vrijheidsberoving in een bijzonder kwetsbare positie bevond. Ten tweede omdat de appelrechters zich voor hun beslissing over de schuldvraag op deze verklaringen hebben gesteund en evenmin is uit te sluiten dat deze hebben gediend om hun overtuiging die op grond van ander bewijselementen verkregen werd, te bevestigen. De aldus vastgestelde schending van de artikelen 6.1 en 6.3.c) EVRM, als gevolg van een procedurefout of -tekortkoming, is dermate ernstig dat er over de uitkomst van de bestreden rechtspleging ernstige twijfel bestaat.

Het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door de artikelen 6.1 en 6.3.c) EVRM en zoals in het bijzonder door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in het arrest van 9 november 2018 (*Beuze t. België*, nr. 71409/10) uitgelegd, vereist dat aan een verdachte tijdens zijn verhoor door de politie bijstand van een advocaat wordt verleend indien de verdachte zich in een bijzonder kwetsbare positie bevindt, wat onder meer het geval is wanneer hij van zijn vrijheid is beroofd, alsook dat aan een verdachte die niet van zijn vrijheid is beroofd, voorafgaand aan zijn verhoor voldoende uitdrukkelijk mededeling wordt gedaan dat hij het recht heeft om te zwijgen en dat hij niet verplicht kan worden zichzelf te beschuldigen. Die vereisten gelden eveneens in het geval dergelijk verhoor voorafgaand aan de inwerkingtreding van artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering plaatsvond.

Het recht van toegang tot de advocaat houdt in dat vanaf het ogenblik van de vrijheidsberoving de verdachte met een advocaat contact kan hebben en er vertrouwelijke aanwijzingen kunnen worden gegeven, alsook dat de advocaat bij de

verhoren tijdens het vooronderzoek fysiek mag aanwezig zijn. Dat moet toelaten een effectieve en concrete bijstand te verlenen en erop toe te zien dat het recht van verdediging niet wordt miskend. Dit recht van toegang tot de advocaat kan een verdachte enkel worden ontzegd indien daartoe dwingende redenen zijn. Dat zal slechts uitzonderlijk het geval zijn. Die redenen hebben noodzakelijk een tijdelijk karakter. Ze kunnen slechts worden aangenomen op grond van een specifieke beoordeling van de omstandigheden van de zaak, zoals de dringende noodzaak om in een bepaalde zaak een ernstige aantasting van het leven, de vrijheid of de fysieke integriteit te voorkomen. Een beperking van het recht van toegang op een wettelijke – en dus algemene, verplichte en systematische – basis vormt als dusdanig geen dwingende reden.

Een beperking van het recht van toegang tot de advocaat leidt bij afwezigheid van dwingende redenen niet automatisch tot een schending van artikel 6 EVRM. Het staat aan de rechter te onderzoeken of in het licht van de omstandigheden van de zaak de beperking van het recht van toegang tot de raadsman de eerlijkheid van het proces in zijn geheel beschouwd, al dan niet onherstelbaar heeft aangetast. Bij die beoordeling kan onder meer rekening met de volgende elementen worden gehouden, voor zover die van toepassing zijn op de te beoordelen zaak:

- de bijzondere kwetsbaarheid van de verdachte in het licht van bijvoorbeeld zijn leeftijd of geestelijke mogelijkheden;
- de wettelijke regeling van het vooronderzoek en de toelaatbaarheid van de bewijzen;
- de mogelijkheid voor de betrokkene om de authenticiteit van het verzamelde bewijs te betwisten en zich tegen het gebruik ervan te verzetten;
- de kwaliteit van het bewijs en het al dan niet bestaan van twijfel over de betrouwbaarheid en de juistheid ervan in het licht van de omstandigheden waarin het werd verkregen;
- de aard van de onwettigheid waarmee het bewijs desgevallend werd verkregen en de aard van een eventuele verdragsrechtelijke schending;
- de aard van verklaringen en het gegeven of ze dadelijk werden ingetrokken of verbeterd;
- het gebruik van de bewijzen en in het bijzonder of die een overwegend of belangrijk deel van de bewijslast uitmaken waarop de veroordeling is gesteund, alsook het belang van de andere dossier-elementen; en
- het belang dat het onderzoek van het misdrijf en de bestraffing van de dader voor de publieke opinie heeft en het bestaan in het interne recht van andere procedurele garanties.

Tegen een beklagde kan geen veroordeling worden uitgesproken die geheel of gedeeltelijk is gegrond op verklaringen die hij heeft afgelegd in strijd met de voormelde vereisten.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220201.2N.8](#), [ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220201.2N.9](#) en [ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220201.2N.12](#))

Heropening van de rechtspleging – Gevolg van een arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens dat akte neemt van de eenzijdige verklaring van de schending van het Verdrag door de regering – Draagwijdte en doel van het recht op toegang tot een advocaat – Van zijn vrijheid beroofde verdachte – Beoordelings-

criteria voor het eerlijk karakter van de rechtspleging in haar geheel – Met het Verdrag strijdige beslissing over de zaak zelf – Schending als gevolg van procedurefouten of -tekortkomingen die dermate ernstig zijn dat er ernstige twijfel over de uitkomst van de bestreden rechtspleging bestaat – Bestreden arrest dat de zelf-incriminerende verklaringen weert die zonder advocaat zijn afgelegd – Gevolg van een arrest dat aan de vereisten van de rechtspraak van het Europees Hof voldoet – Eigen beoordelingsbevoegdheid van het Hof van Cassatie

Arrest van 16 maart 2022 ([P.21.1300.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal D. Vandermeersch

Artikel 442bis Wetboek van Strafvordering staat de veroordeelde toe om de heropening van de rechtspleging te verzoeken, met name wanneer de schending van het EVRM het voorwerp uitmaakt van een verklaring van erkenning door de regering van de Staat die hiervan wordt beschuldigd en het Europees Hof vervolgens van die erkenning akte neemt en bijgevolg beslist om de zaak van de rol te schrappen.

Krachtens artikel 442quinquies, eerste lid, Wetboek van Strafvordering beveelt het Hof de heropening van de rechtspleging wanneer uit het onderzoek van de vordering blijkt dat, hetzij de bestreden beslissing over de zaak zelf met het EVRM strijdig is, hetzij de vastgestelde schending het gevolg is van procedurefouten of -tekortkomingen die dermate ernstig zijn dat er ernstige twijfel over de uitkomst van de bestreden rechtspleging bestaat, voor zover de veroordeelde partij zeer ernstige nadelige gevolgen blijft ondervinden die slechts door een heropening kunnen worden hersteld.

Het door de artikelen 6.1 en 6.3.c) EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat een verdachte bij zijn verhoor door de politie toegang heeft tot een advocaat indien hij zich in een bijzonder kwetsbare positie bevindt, in de zin die het Europees Hof aan dat begrip geeft. Dat is bijvoorbeeld het geval wanneer de betrokkene van zijn vrijheid is beroofd omdat hij ervan wordt verdacht een misdrijf te hebben gepleegd en hij daarover wordt ondervraagd.

De door het artikel 6.3.c) EVRM minimaal gewaarborgde rechten zijn geen doel op zich. Ze dragen bij tot het vrijwaren van het eerlijk karakter van de strafprocedure in haar geheel, zodat de beperking van het recht op toegang tot een advocaat niet zonder meer tot schending van artikel 6 EVRM leidt.

Uit het arrest van het Europees Hof van de Rechten van de Mens van 9 november 2018 (*Beuze t. België*, verz. 71409/10) blijkt dat, wanneer de beperking van het recht op toegang tot een raadsman niet door dwingende redenen wordt verantwoord, het aan de rechter toekomt te onderzoeken of, in het licht van de omstandigheden van de zaak, die beperking al dan niet tot een onherroepelijke aantasting van het eerlijk karakter van het proces in zijn geheel heeft geleid.

Aangezien uit de redenen van het arrest van het hof van beroep blijkt dat, enerzijds, dat hof de zelfincriminerende verklaringen heeft geweerd die de beklaagde zonder de bijstand van een advocaat heeft afgelegd en deze, effectief, op geen enkele wijze, in aanmerking heeft genomen om te oordelen of er, niettegenstaande de geweerde zelfincriminerende verhoren, een geheel van ernstige, precieze en met elkaar overeenstemmende vermoedens bestond die boven alle twijfel verheven was en tot de

vaststelling van de schuld van de beklaagde kon leiden, en, anderzijds, de appelrechters de gevolgen hebben onderzocht die deze verklaringen, die door een kwetsbare persoon zijn afgelegd, voor het eerlijk karakter van het proces in zijn geheel hebben gehad, waarbij zij de andere, voor deze zaak relevante factoren in aanmerking hebben genomen die het Europees Hof van de Rechten van de Mens in zijn arrest van 9 november 2018 heeft vermeld (*Beuze t. België*, verz. 71409/10), verantwoordt het hof van beroep zijn beslissing naar recht dat de beperking van de toegang tot een advocaat in de aan het proces voorafgaande fase, wat de zaak zelf betreft, niet strijdig is met de grond van de artikelen 6.1 en 6.3.c) EVRM. Hieruit volgt ook dat de schending van het door artikel 6.3.c) EVRM gewaarborgde recht op toegang tot een advocaat, in dit geval het gebrek aan bijstand van een advocaat tijdens de verhoren van de in voorlopige hechtenis geplaatste beklaagde, niet het gevolg is van procedurefouten of -tekortkomingen die dermate ernstig zijn dat er ernstige twijfel over de uitkomst van de bestreden beslissing bestaat.

Wanneer het Hof, waarbij een vordering aanhangig is gemaakt met toepassing van artikel 442^{quater} Wetboek van Strafvordering, onderzoekt of de heropening van de rechtspleging moet worden bevolen, doet het geen uitspraak over de gegrondheid van een cassatieberoep, maar oefent het een eigen beoordelingsbevoegdheid uit om te oordelen of de bestreden beslissing over de zaak zelf strijdig is met het EVRM en of de vastgestelde schending voortvloeit uit procedurefouten of -tekortkomingen die dermate ernstig zijn dat er ernstige twijfel bestaat over de uitkomst van de bestreden beslissing, zonder dat het over de zaak zelf uitspraak doet.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220316.2F.16\)](#)

Artikel 6.3.d) EVRM – Verhoor van getuigen à charge – Criteria voor het al dan niet horen van getuigen op de rechtszitting – Verzoek van getuigenverhoor in tweede aanleg – Doorslaggevend karakter van de schriftelijke getuigenverklaring – Risico van beïnvloeding

Arrest van 14 juni 2022 ([P.22.0343.N](#))

De vraag of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken, verplicht is een persoon die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d) EVRM gewaarborgde recht om getuigen *à charge* te ondervragen of te doen ondervragen. Wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolging in haar geheel beschouwd, eerlijk verloopt. Dat sluit niet uit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf. Uit de vermelde verdragsbepalingen volgt in de regel dat het tegen een beklaagde aangevoerde bewijs hem wordt voorgelegd tijdens een openbare rechtszitting, hij dit bewijs moet kunnen tegenspreken en hem in beginsel de gelegenheid moet worden gegeven een tijdens het vooronderzoek gehoorde persoon die een belastende verklaring heeft afgelegd, als getuige op de rechtszitting te ondervragen.

De artikelen 6.1 en 6.3.d) EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereisen dat, opdat hij een belastende verklaring van een tijdens het vooronderzoek gehoorde persoon als bewijs in aanmerking kan nemen, zonder dat de beklaagde de gelegenheid had die persoon als getuige op de rechtszitting te ondervragen, de rechter nagaat of:

- er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige, dit wil zeggen feitelijke of juridische gronden die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden;
- de belastende verklaring het enige of doorslaggevend element is waarop de schuldigverklaring steunt, waarbij onder doorslaggevend wordt verstaan dat die verklaring dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat dit het resultaat van de zaak heeft bepaald; en
- er voor het niet kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen. Dergelijke compenserende factoren kunnen onder meer bestaan in het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of op de rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen.

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van de drie voormelde criteria en in de vermelde volgorde. Wel kan de beoordeling van het ene criterium de beoordeling van de andere criteria versterken, vervolledigen of verduidelijken, zodat de redenen voor een afwijzing van het verzoek om een getuige *à charge* te horen in hun onderling verband moeten worden gelezen. Het staat aan de rechter om rekening houdende met de voormelde criteria te oordelen of door het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd, met inbegrip van zijn recht van verdediging, wordt miskend. De rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst. Het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

De omstandigheid dat een beklaagde in eerste aanleg niet het verhoor van een getuige *à charge* op de rechtszitting vraagt, heeft niet tot gevolg dat hij dat recht in hoger beroep verbeurt, tenzij door het tijdsverloop dit verhoor niet langer mogelijk is.

De vaststelling dat er een risico op beïnvloeding, intimidatie en bedreiging is, gelet op het crimineel milieu waarin de aan de orde zijnde feiten zich situeren, zonder dat die op algemene wijze geformuleerde vaststelling wordt geconcretiseerd, volstaat niet. Daarmee wordt niet voldaan aan de vereiste dat de vrees voor beïnvloeding, intimidatie en bedreiging door objectieve en dus door bewijselementen ondersteunde gegevens wordt gerechtvaardigd.

Of een getuigenverklaring bij de schuldbeoordeling doorslaggevend is, wordt bepaald door het antwoord op de vraag of de getuigenverklaring dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat zij het resultaat van de zaak heeft bepaald. Er moet in dat verband worden vastgesteld dat, ook al oordeelt het arrest dat de verklaring van de getuige tijdens het vooronderzoek niet het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring van de eiser is gesteund, als bij de schuldbeoordeling de rechter uitdrukkelijk naar de herkenning van de beklaagde door de getuige op basis van beelden van een opsporingsprogramma verwijst, moet worden aangenomen dat de verklaring van die getuige de beslissing over de schuld van de beklaagde mee heeft bepaald.

Het gegeven dat de beklaagde kennis heeft kunnen nemen van de verklaring van de getuige en er vrij tegenspraak over heeft kunnen voeren, vormt, net als over de overige aan de rechter overgelegde gegevens, als dusdanig geen afdoende compenserende factoren voor het niet-horen van een getuige *à charge*.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220614.2N.4\)](#)

Verruimde minnelijke schikking met een oorspronkelijke medebeklaagde – Impact op het recht van verdediging van de andere medebeklaagden – Verzoek van een inverdenkinggestelde tot voeging van stukken van de minnelijke schikking – Beoordeling van het verzoek tot voeging door de rechter

Arrest van 14 juni 2022 ([P.22.0350.N](#))

Uit artikel 216bis, § 2, elfde lid, Wetboek van Strafvordering volgt niet dat het bestaan van een minnelijke schikking die de strafvordering ten aanzien van een aanvankelijke inverdenkinggestelde heeft doen vervallen, een negatieve impact heeft op het recht van verdediging van een andere inverdenkinggestelde tegen wie de strafvordering verder wordt uitgeoefend.

In strafzaken oordeelt de rechter onaantastbaar over de noodzaak, het nut en de raadzaamheid van het verzoek van een partij tot het laten voegen van stukken bij het strafdossier. De rechter neemt hierbij in aanmerking of die partij aannemelijk maakt dat die voeging voor het recht van verdediging noodzakelijk is.

Een beklaagde kan op grond van zijn recht van verdediging niet zonder meer aanspraak maken op de voeging bij het strafdossier van documenten die verband houden met een minnelijke schikking die tussen het openbaar ministerie en een aanvankelijke mede-inverdenkinggestelde is overeengekomen of met een overeenkomst tot schadevergoeding die tussen deze inverdenkinggestelde en een slachtoffer is overeengekomen. De beklaagde moet daarentegen aan de hand van concrete gegevens aannemelijk maken dat de inzage van die documenten hem tot nut strekt, doordat zij voor hem gegevens *à décharge* bevatten of van aard zijn de door hem te betalen schadevergoeding te verminderen. De rechter oordeelt onaantastbaar of het recht van verdediging van de beklaagde het voegen van de bijkomende stukken, met inbegrip van de vermelde documenten, vereist. Het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220607.2N.3\)](#)

Verwijzing van een rechtbank naar een andere – Gewettigde verdenking – Beschikking van de Voorzitter tot onttrekking van een zaak aan een kamer en toebedeling aan een andere kamer – Objectieve reden – Zittingscapaciteit

Arrest van 28 juni 2022 ([P.22.0714.N](#))

Er is sprake van gewettigde verdenking in de zin van artikel 542, tweede lid, Wetboek van Strafvordering wanneer de aangevoerde feiten bij partijen of derden een gewettigde verdenking kunnen doen ontstaan over het vermogen van de betrokken magistraten om op onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak te doen. Het verzoek tot verwijzing van de zaak van een rechtscollege naar een ander rechtscollege wegens gewettigde verdenking is bovendien slechts ontvankelijk als de verdenking ten aanzien van alle magistraten van het betrokken rechtscollege kan worden aangenomen. Het Hof moet daarbij onderzoeken of de verdenkingen die een partij op dat vlak meent te kunnen koesteren, objectief gezien verantwoord zijn en daarbij moet worden aangenomen dat, tot bewijs van het tegendeel, rechters worden vermoed onpartijdig, onafhankelijk en onbevangen te oordelen.

Uit artikel 13 Grondwet, dat bepaalt dat niemand tegen zijn wil kan worden afgetrokken van de rechter die de wet hem toekent, volgt niet dat eens een strafzaak is gedagvaard voor een bepaalde correctionele kamer en die kamer een conclusiekalender heeft vastgelegd en een datum voor behandeling heeft bepaald, die zaak niet meer aan die kamer kan worden onttrokken. De voorzitter van de rechtbank kan op grond van artikel 90 Gerechtelijk Wetboek en rekening houdend met het bijzonder reglement van de rechtbank een bij een bepaalde correctionele kamer aanhangige zaak wel degelijk aan die kamer onttrekken en hertoebedelen aan een andere kamer, voor zover daartoe een objectieve reden voorhanden is. De vaststelling dat een bepaalde correctionele kamer gelet op de beperkte zittingscapaciteit de behandeling van de zaak met aangehouden beklaagden slechts maanden later kan aanvatten, kan een objectieve reden zijn voor de voorzitter van een rechtbank om die zaak te onttrekken aan die kamer en ze vervolgens toe te bedelen aan een andere correctionele kamer waar er op korte termijn wel zittingscapaciteit is.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220628.2N.5](#))

Mondelinge vordering van het openbaar ministerie – Mogelijkheid tot repliek van de partijen – Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter – Wraking

Arrest van 27 september 2022 ([P.22.0739.N](#))

Er is gewettigde verdenking in de zin van artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek indien de aangevoerde feiten bij de verzoeker tot wraking, de partijen en derden de verdenking kunnen wekken dat de magistraat niet langer op een onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak kan doen. Die verdenking moet objectief gerechtvaardigd zijn. Tot bewijs van het tegendeel wordt de rechter vermoed onpartijdig, onafhankelijk en onbevangen te oordelen.

Het behoort tot het normale procesverloop voor de strafrechter dat het openbaar ministerie op de rechtszitting waarop de zaak voor behandeling is vastgesteld, mondeling de toepassing van de wet vordert en zijn standpunt over de zaak weergeeft, met inbegrip van zijn eventuele repliek op het hem op dat moment gekende verweer

van de andere partijen, waarna de beklaagden in mondelinge pleidooien hun verweer kunnen voeren en daarbij zo nodig het standpunt van het openbaar ministerie kunnen weerleggen. Niets vereist dat het openbaar ministerie zijn vordering reeds uitbrengt vooraleer aan partijen conclusietermijnen worden toegestaan op grond van artikel 152, § 1, Wetboek van Strafvordering.

Een partij in een strafprocedure, met inbegrip van het openbaar ministerie, is niet verplicht haar verweer of standpunt in een schriftelijke conclusie te verwoorden, ook niet wanneer haar daartoe de gelegenheid is geboden bij een beslissing alvorens recht te doen op grond van artikel 152, § 1, Wetboek van Strafvordering. Het feit dat een partij geen gebruik heeft gemaakt van die gelegenheid, belet haar niet om haar verweer te voeren of haar standpunt in een louter mondelinge uiteenzetting op de rechtszitting kenbaar te maken.

Het openbaar ministerie dat uitsluitend mondeling ter rechtszitting vordert, kan de andere partijen in het strafproces verrassen door in deze vordering, met kennis van de reeds neergelegde schriftelijke conclusies van die partijen, redelijkerwijze door hen niet te verwachten argumenten aan te voeren met een mogelijke gewichtige impact op de uitkomst van de zaak. Een loutere repliek op het schriftelijke verweer van beklaagden, al is dat een procedureel verweer, maakt nog geen redelijkerwijze niet te verwachten argument van het openbaar ministerie uit. De rechter bepaalt in de regel onaantastbaar of en in welke mate de gezegden van het openbaar ministerie in zijn mondelinge vordering ter rechtszitting vereisen dat andere partijen daarop desgevraagd kunnen repliceren met navolgende conclusies of op navolgende rechtszittingen. De rechter houdt daarbij rekening met alle dienstige omstandigheden, waaronder het belang van de zaak voor de partijen, het procesverloop, het aantal partijen en hun onderscheiden verweermiddelen, het vereiste om de zaak binnen een redelijke termijn af te handelen, het gevaar voor rechtsmisbruik en het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces van alle partijen.

Noch het feit dat de rechter geen bijkomende conclusietermijn verleent aan de partij die op haar beurt wil repliceren op een mondelinge repliek van het openbaar ministerie op haar schriftelijk verweer, noch de omstandigheid dat de rechter een partij die een andere regeling wenst, enkel de gelegenheid geeft haar pleidooi te voeren op dezelfde rechtszitting als deze waarop het openbaar ministerie mondeling heeft gevorderd en hij de pleitduur van die partij op een volgende rechtszitting beperkt tot wat redelijkerwijze moet volstaan voor een bijkomende repliek op die vordering, noch het feit dat de rechter zijn beslissing inhoudelijk niet motiveert of zich daarover slechts kort beraadt, laten toe bij die rechter een gebrek aan onpartijdigheid te vermoeden. De wrakingsrechter oordeelt onaantastbaar in feite of een gebrek aan objectieve of subjectieve onpartijdigheid van de gewraakte rechter kan worden afgeleid uit zijn houding en zijn beslissingen na een verzoek van een partij om te beschikken over bijkomende faciliteiten met het oog op een repliek op de mondelinge vordering van het openbaar ministerie ter rechtszitting.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.7\)](#)

Artikelen 6.1 en 6.3.d) EVRM – Weigering van het verhoor van getuigen à décharge – Criteria voor de beoordeling van de noodzaak tot verhoor in het belang van de waarheidsvinding – Concrete omstandigheden van de zaak

Arrest van 11 oktober 2022 ([P.22.0982.N](#))

Volgens artikel 6.3.d) EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces bevat, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd, ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen. Deze verdragsbepalingen kennen aan een beklagde evenwel geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge op de rechtszitting te horen. Uit deze verdragsbepalingen, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat de rechter aan wie wordt gevraagd een getuige à décharge op de rechtszitting te horen, dit verzoek moet toetsen aan de hand van de volgende drie criteria:

- het voldoende onderbouwd zijn van het verzoek tot het horen van de getuige à décharge op de rechtszitting en de relevantie van die getuigenis voor het voorwerp van de beschuldiging;
- het voorhanden zijn van afdoende redenen voor de beslissing dat de getuigenis ter rechtszitting niet relevant is voor het voorwerp van de beschuldiging en dus voor de beslissing de getuige niet te horen ter rechtszitting; en
- de impact van de beslissing de getuige à décharge niet te horen op de rechtszitting op het recht van de beklagde op een eerlijke behandeling van de zaak in zijn geheel beschouwd.

De beoordeling van de relevantie van de getuigenis voor het voorwerp van de beschuldiging mag niet abstract gebeuren, maar vereist een onderzoek van de concrete omstandigheden van de zaak. De rechter moet bijgevolg zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst. Die concrete omstandigheden kunnen onder meer betrekking hebben op:

- de feitelijke of juridische onmogelijkheid om de getuigen te horen;
- de relatie die de getuige had of heeft met de bij het strafproces betrokken partijen;
- de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring, rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid of het tijdsverloop sinds de feiten;
- het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklagde als getuige wenst te horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert en de ongelooftwaardigheid van de inhoud van een dergelijke geschreven verklaring.

Ook kan rekening worden gehouden met de fase waarin de strafprocedure zich bevindt en voortgang ervan, met de door de beklagde gevolgde verdedigingsstrategie en de proceshouding van de beklagde.

Het is niet vereist dat de rechter al de voormelde elementen bij zijn beoordeling over de relevantie van de getuigenis betreft.

De rechter is niet verplicht om een gedetailleerd antwoord te geven op elk verzoek tot het horen van een getuige à décharge: het volstaat dat de beklagde weet waarom de rechter de getuigenis op de rechtszitting voor het voorwerp van de beschuldiging niet relevant acht. Indien de rechter oordeelt dat een getuigenis ter rechtszitting voor het voorwerp van de beschuldiging niet relevant is, dan moet hij niet meer aangeven of

dit verzoek van de beklaagde voldoende is onderbouwd. Indien de rechter oordeelt dat een getuigenis op de rechtszitting niet relevant is voor het voorwerp van de beschuldiging, dan moet hij bovendien onderzoeken of het niet horen van de getuige *à décharge* op de rechtszitting het recht op een eerlijk proces van de beklaagde in zijn geheel beschouwd, aantast. Uit de weigering een getuige *à décharge* te horen op de rechtszitting die afdoende is gemotiveerd door de vaststelling dat de getuigenis niet relevant is voor het voorwerp van de beschuldiging en waarbij de rechter aangeeft dat de weigering het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet aantast, kan geen miskenning van het vermoeden van onschuld worden afgeleid (Artt. 6.1, 6.2 en 6.3.d) EVRM en art. 190 Wetboek van Strafvordering).

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221011.2N.12\)](#)

Bewijs in strafzaken – Belastende verklaring van een medebeklaagde tijdens het vooronderzoek – Ondervraging als getuige op de rechtszitting – Recht van verdediging

Arrest van 8 november 2022 ([P.22.0832.N](#))

Dit arrest wordt in de categorie “Richtinggevende arresten – Strafprocedure” besproken.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221108.2N.19\)](#)

Bewijs in strafzaken – Belastende verklaring van een medebeklaagde tijdens het vooronderzoek – Ondervraging als getuige op de rechtszitting – Recht van verdediging

Arrest van 22 november 2022 ([P.22.0989.N](#))

Dit arrest wordt in de categorie “Richtinggevende arresten – Strafprocedure” besproken.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221122.2N.12\)](#)

Hof van assisen – Arrest van de preliminaire rechtszitting – Artikel 278 Wetboek van Strafvordering – Afwijzen van getuigen door de voorzitter – Na arrest Grondwettelijk Hof – Motivering weigering

Arrest van 20 december 2022 ([P.22.0815.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal A. Winants

Dit arrest wordt in de categorie “Richtinggevende arresten – Strafprocedure” besproken.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221220.2N.24\)](#)

Hof van assisen – Arrest van de preliminaire rechtszitting – Artikel 278 Wetboek van Strafvordering – Afwijzen van getuigen door de voorzitter – Motivering – Geen mogelijkheid van cassatieberoep – Discriminatie vastgesteld door het Grondwettelijk Hof – Beslissing van het hof van assisen om getuigen te horen –

Verrekening van de overschrijding van de redelijke termijn bij de straftoemeting – Borgsom

Arrest van 20 december 2022 ([P.21.0828.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal A. Winants

Dit arrest wordt in de categorie “Richtinggevende arresten – Strafprocedure” besproken.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221220.2N.22](#))

Strafvordering en burgerlijke rechtsvordering

Recht van de benadeelde persoon op integraal herstel van de schade – Vetusteit

Arrest van 2 maart 2022 ([P.21.1030.F](#))

Dit arrest wordt in de categorie “Burgerlijk recht – Buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht” besproken.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220302.2F.1](#))

Verjaring van de strafvordering – Aanvang van de schorsing ingevolge het COVID-KB nr. 3

Arrest van 8 maart 2022 ([P.21.0943.N](#))

Het recht om de strafvordering uit te oefenen, ontstaat door het plegen van het als misdrijf omschreven feit. Daaruit volgt dat de verjaring van de strafvordering niet eerder kan beginnen te lopen dan vanaf het plegen van dat feit en in voorkomend geval slechts vanaf dat ogenblik kan worden geschorst.

De schorsing van de verjaring van de strafvordering gedurende de in artikel 1, eerste lid, COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 bedoelde periode, dit is de periode van 18 maart 2020 tot en met 17 juli 2020, is van toepassing op de strafvordering met betrekking tot misdrijven die vóór de aanvang van die periode werden gepleegd, in zoverre de verjaring niet vóór de inwerkingtreding van het koninklijk besluit was bereikt. Met betrekking tot misdrijven die tijdens die periode werden gepleegd, is de verjaring van de strafvordering bij toepassing van diezelfde bepaling eveneens geschorst, zij het slechts vanaf de datum van het misdrijf tot de einddatum van die periode.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220308.2N.9](#))

Faillissement – Omvang van de bevoegdheden van de curator – Rechtsvordering namens de boedel van de schuldeisers – (Geen) terugvordering van de belastinggelden die de belastingadministratie door de fraude van de bestuurder van de gefailleerde vennootschap is misgelopen

Arrest van 16 maart 2022 ([P.21.1324.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal M. Nolet de Brauwere

Dit arrest wordt in de categorie “Economisch Recht – Insolventie en vereffening” besproken.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220316.2F.8](#))

Aard van de rechtsvordering tot terugbetaling van onverschuldigd betaalde sociale voordelen – Verplichting van de beklagde tot betekening van het cassatieberoep aan het openbaar ministerie

Arrest van 27 april 2022 ([P.21.1034.F](#))

Dit arrest wordt in de categorie “Strafprocedure – Rechtsmiddelen” besproken.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220427.2F.4](#))

Schorsing van de verjaring van de strafvordering – Wettelijke beletsels voor de instelling of de uitoefening van de strafvordering – Onderhandelingen met een beklagde over een minnelijke schikking – Geen verzoek tot minnelijke schikking of weigering van minnelijke schikking ten aanzien van de andere beklagden – Geen schorsing van de verjaring ten aanzien van de andere beklagden

Arrest van 25 mei 2022 ([P.22.0114.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal D. Vandermeersch

De wettelijke beletsels die de instelling of de uitoefening van de strafvordering ten aanzien van een beklagde verhinderen, schorsen de verjaring van de strafvordering in de regel ook ten aanzien van de andere beklagden, in zoverre ze voor dezelfde feiten terechtstaan of voor feiten die door een intrinsieke samenhang nauw met elkaar verbonden zijn. Dit beginsel geldt evenwel niet wanneer, ten gevolge van een uitzonderingsprocedure, de strafvervolging ten aanzien van een beklagde haar eigen weg gaat en niet afhankelijk is van de strafvervolging die tegen een andere beklagde is ingesteld.

Wanneer een beletsel voor de strafvervolging enkel de instelling of de uitoefening van de strafvordering tegen een beklagde verhindert, zonder dat dit de strafvervolging tegen de andere beklagden belemmert of vertraagt, heeft die schorsingsgrond van de verjaring van de strafvordering ten aanzien van laatstgenoemden geen uitwerking. (Art. 24, eerste lid, V.T.Sv.).

Wanneer een beklagde met het openbaar ministerie onderhandelingen aangaat over een minnelijke schikking, terwijl andere medebeklaagden elk voorstel tot minnelijke schikking weigeren of hierom niet hebben verzocht, heeft de schorsing van de verjaring van de strafvordering die het gevolg is van de procedure van minnelijke schikking, jegens hen geen uitwerking (Art. 24, eerste lid, V.T.Sv.; art. 216bis, vierde lid, W.Sv.).

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220525.2F.1](#))

Opzettelijk misdrijf – Buitencontractuele aansprakelijkheid – Medeaansprakelijkheid van de getroffene – Nalatigheid van de getroffene – Invloed van het algemeen rechtsbeginsel *fraus omnia corrumpit*

Arrest van 15 juni 2022 ([P.22.0332.F](#))

Dit arrest wordt in de categorie “Burgerlijk recht – Buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht” besproken.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220615.2F.4](#))

Overtredingen op de Wet van 28 december 1983 – Toepasselijkheid AWDA – Wijze van instellen van de strafvordering

Arrest van 28 juni 2022 ([P.22.0577.N](#))

Dit arrest wordt besproken in de categorie “Fiscaal recht – Douane en accijnzen”.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220628.2N.20](#))

Verjaring van de strafvordering – Schorsing van de verjaring – Schorsingsgrond die voortvloeit uit het voorstel tot minnelijke schikking van de procureur des Konings – Niet-betaling van de geldsom op de vastgestelde vervalddag

Arrest van 29 juni 2022 ([P.22.0688.F](#))

De schorsing van de verjaring van de strafvordering veronderstelt dat er een beletsel voor het instellen of het uitoefenen van de strafvordering bestaat. Wanneer de grond tot schorsing van de verjaring van de strafvordering verdwijnt, begint de verjaringstermijn opnieuw te lopen (Art. 24, eerste lid, V.T.Sv.).

Uit artikel 216bis, § 1, Wetboek van Strafvordering volgt dat, bij overschrijding van de termijn vastgesteld door de procureur des Konings die een voorstel van minnelijke schikking heeft gedaan, het beletsel voor het instellen of het uitoefenen van de strafvordering, voortvloeiend uit het voorstel van minnelijke schikking, verdwijnt. Vanaf dat ogenblik heeft het openbaar ministerie opnieuw de mogelijkheid de vervolging in te stellen. Wanneer, bijgevolg, de procureur des Konings een voorstel van minnelijke schikking heeft gedaan, leidt de niet-betaling van de geldsom op de vervalddag die door hem werd vastgesteld en niet werd verlengd, tot de vaststelling van de “niet-uitvoering” van de minnelijke schikking en tot het einde van de in het vierde lid van die bepaling bedoelde schorsing van de verjaring van de strafvordering.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220629.2F.5](#))

Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de rechtspersoon – Administratieve sanctie met strafrechtelijk karakter opgelegd aan de rechtspersoon – Persoonlijk karakter van de straf – Bestuurder die tot de wetsovertreding heeft bijgedragen – Vordering van de curator tegen een bestuurder in het kader van een faillissement

Arrest van 25 oktober 2022 ([P.22.0858.N](#))

Dit arrest wordt in de categorie “Burgerlijk recht – Buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht” besproken.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221025.2N.19](#))

Schade geleden door de Schatkist ten gevolge van btw-fraude – Belastingsschuld – Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter – Invloed van de eigen mogelijkheid van de administratie om de ontdoken belasting te innen – Invloed van het dwangbevel uitgevaardigd tegen bepaalde beklagden en niet tegen andere beklagden

Arrest van 16 november 2022 ([P.21.0292.F](#))

Dit arrest wordt in de categorie “Fiscaal recht – Belasting over de toegevoegde waarde” besproken.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221116.2F.13](#))

Schorsing van de verjaring van de strafvordering tijdens de buitengewone termijn van verzet – Betekening en kennisgeving van de verstekbeslissing – Betekening aan de procureur des Konings – Beoordeling van de kennis van de woonplaats, verblijfplaats of de gekozen woonplaats van de veroordeelde door de feitenrechter

Arrest van 22 november 2022 ([P.22.0378.N](#))

Dit arrest wordt in de categorie “Strafprocedure – Rechtsmiddelen” besproken.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221122.2N.7](#))

Deskundigenonderzoek met betrekking tot de beoordeling van de burgerlijke rechtsvordering – Medisch-psychologisch onderzoek van het slachtoffer van verkrachting – Voorwaarde van tegenspraak tijdens de onderzoeksverrichtingen – Vraag van de raadsman van de beklaagde om de verrichtingen van de gerechtsdeskundige bij te wonen – Toelaatbaarheid van de beslissing van de deskundige om met het oog op tegenspraak alleen een adviserend geneesheer van de beklaagde toe te laten bij de verrichtingen – Ongewilde confrontatie van het slachtoffer met de beklaagde

Arrest van 29 november 2022 ([P.22.0962.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal B. De Smet

Wanneer de strafrechter een deskundigenonderzoek beveelt dat louter op de beoordeling van de burgerlijke rechtsvordering betrekking heeft, dient dit deskundigenonderzoek op tegenspraak te worden gevoerd. Dit geldt ook wanneer de opdracht van de deskundige strekt tot een medisch onderzoek van een slachtoffer van een misdrijf met het oog op de bepaling van de schade die door dat misdrijf werd veroorzaakt. Uit dit recht op tegenspraak kan evenwel niet worden afgeleid dat een partij of haar raadsman het recht hebben om persoonlijk aanwezig te zijn bij de eigenlijke verrichtingen van een medisch deskundigenonderzoek, maar wel dat zij het recht hebben om een adviserend arts aan te stellen die dit onderzoek kan bijwonen.

Wanneer de rechter die met het oog op de bepaling van de schade een medisch deskundigenonderzoek van het slachtoffer van een misdrijf beveelt, daarbij specificereert dat alle verrichtingen van het deskundigenonderzoek op tegenspraak dienen te gebeuren en dat alle partijen moeten worden opgeroepen om daaraan deel te nemen, maar dat een door het slachtoffer niet-gewilde confrontatie met de beklaagde moet worden vermeden, kan daaruit niet worden afgeleid dat de partijen of hun raadslieden, en met name de raadsman van de beklaagde, gerechtigd zijn om de uitvoering van het medisch onderzoek van het slachtoffer door de deskundige bij te wonen.

Uit de omstandigheid dat een beklaagde en zijn raadsman niet het recht hebben om persoonlijk aanwezig te zijn bij de uitvoering van het door de rechter met het oog op de schadebepaling bevolen medisch deskundigenonderzoek van de burgerlijke partij, terwijl die laatste, als slachtoffer van het misdrijf en voorwerp van dit deskundigenonderzoek, wel hierbij persoonlijk aanwezig is, kan geen miskennis van

het recht van verdediging, waaronder de wapengelijkheid, worden afgeleid in zoverre de beklaagde de mogelijkheid heeft om de uitvoering van het medisch deskundigenonderzoek door een adviserend arts van zijn keuze te laten bijwonen (Art. 6.1 EVRM en artt. 962 tot en met 991bis Ger.W.).

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221129.2N.2\)](#)

Burgerlijke rechtsvordering – Hoger beroep van de vrijwillig tussenkomende partij – Artikel 17 Gerechtelijk Wetboek – Vergissing van de verdediging – Procedure voorzien in de artikelen 848 e.v. Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing

Arrest van 7 december 2022 ([P.22.0186.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal M. Nolet de Brauwere

Dit arrest wordt in de categorie “Richtinggevende arresten – Strafprocedure” besproken.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.5\)](#)

Hof van assisen – Afhandeling burgerlijke belangen tijdens het cassatieberoep over de strafvordering

Arrest van 20 december 2022 ([P.22.0815.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal A. Winants

Dit arrest wordt in de categorie “Richtinggevende arresten – Strafprocedure” besproken.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221220.2N.24\)](#)

Aansprakelijkheid buiten overeenkomst – Samenlopende fouten van de dader van een opzettelijk misdrijf en het slachtoffer – Verdeling van de aansprakelijkheid – Algemeen rechtsbeginsel fraus omnia corrumpit

Arrest van 20 december 2022 ([P.22.1251.N](#))

Dit arrest wordt in de categorie “Burgerlijk recht – Buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht” besproken.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221220.2N.14\)](#)

Onderzoek in strafzaken

Recht op een eerlijk proces – Bewijselementen verkregen in strijd met het Unierecht – Dataretentie – Voorwaarden voor bewijsuitsluiting

Arrest van 25 januari 2022 ([P.21.1353.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal D. Schoeters

Uit het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 6 oktober 2020 in de zaken C-511/18, C-512/18 en C-520/18 en het arrest nr. 57/2021 van 22 april 2021 van het Grondwettelijk Hof blijkt dat de rechter de toepassing van de door het Unierecht verleende rechten in de praktijk niet onmogelijk of uiterst moeilijk maakt door het enkel toepassen van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van

Strafvordering als nationale bewijsuitsluitingsregel op communicatiegegevens verkregen ingevolge een algemene en ongedifferentieerde bewaarplicht.

De rechter aan wie dergelijk onregelmatig bewijsmateriaal wordt voorgelegd, oordeelt op grond van de concrete gegevens van de zaak en in het licht van de gehele procedure onaantastbaar of het gebruik van dat bewijsmateriaal strijdig is met het recht op een eerlijk proces. Daarbij dient de rechter, indien dat voor hem wordt betwist, in het bijzonder rekening te houden met de door het Hof van Justitie vooropgestelde criteria. De door het Hof van Justitie vooropgestelde criteria betreffen het gelijkwaardigheidsbeginsel en het doeltreffendheidsbeginsel. Het doeltreffendheidsbeginsel brengt voor de nationale strafrechter de verplichting mee om informatie en bewijzen die door middel van een met het Unierecht onverenigbare algemene en ongedifferentieerde bewaring van verkeers- en locatiegegevens zijn verkregen, in het kader van een strafrechtelijke procedure tegen personen die worden verdacht van strafbare handelingen, buiten beschouwing te laten indien die personen niet in de gelegenheid zijn om doeltreffend commentaar te leveren op die informatie en die bewijzen, die betrekking hebben op een gebied waarvan de rechter geen kennis heeft en een doorslaggevende invloed kunnen hebben op de beoordeling van de feiten. Het enkele feit dat onregelmatig bewaarde communicatiegegevens zijn gebruikt om een beklagde te vervolgen, verplicht de rechter niet die gegevens als bewijs te weren. Dit is slechts het geval voor wat betreft gegevens die een doorslaggevende invloed op de beslissing over de schuldigverklaring kunnen hebben. Het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die niet te verzoenen zijn met het recht op een eerlijk proces.

De algemene en ongedifferentieerde bewaring van communicatiegegevens en het gebruik van die gegevens in het strafproces is als dusdanig niet dermate technisch of gecompliceerd dat zij ontsnapt aan de kennis van de rechter of dat een beklagde zich daarop niet nuttig of effectief kan verdedigen.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220125.2N.3\)](#)

Recht op een eerlijk proces – Bewijselementen verkregen in strijd met het Unierecht – Dataretentie – Bewijsuitsluiting – Voorwaarden

Arrest van 29 maart 2022 ([P.21.1422.N](#))

De rechter die wordt geconfronteerd met onregelmatig bewijsmateriaal dat niet nietig of onbetrouwbaar is en die dat bewijsmateriaal doorslaggevend acht voor de beslissing over de schuldigverklaring, oordeelt op grond van de concrete gegevens van de zaak en in het licht van de gehele procedure onaantastbaar of het gebruik van dat bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces. De rechter kan daarbij een afweging maken tussen een geheel van gegevens die eigen zijn aan de hem voorgelegde zaak, zoals de stand van de wetgeving op het moment van de onregelmatigheid, het feit dat de onregelmatigheid niet opzettelijk of ingevolge een niet te verontschuldigen nalatigheid is begaan en het feit dat de beklagde voor de rechter tegenspraak heeft kunnen voeren over het bewijsmateriaal. De rechter moet zijn beslissing niet motiveren aan de hand van welbepaalde vaste criteria, maar uit zijn beslissing moet wel blijken dat hij, wanneer dat voor hem is aangevoerd, in het bijzonder rekening heeft gehouden met de door het Hof van Justitie van de Europese Unie bepaalde

vereisten met het oog op het vrijwaren van de gelijkwaardigheid en de doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming. Evenmin dient de beslissing over de bewijsuitsluiting enkel te worden gesteund op het al dan niet voldoen aan een welbepaald criterium, maar kan de rechter meerdere criteria in hun onderling verband beoordelen en kan de beoordeling van het ene criterium de beoordeling van het andere versterken, vervolledigen of verduidelijken. Het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die niet te verzoenen zijn met het recht op een eerlijk proces.

Het enkele feit dat de algemene en ongedifferentieerde bewaarplicht van communicatiegegevens door telecomoperatoren in strijd is met het Unierecht zoals uitgelegd door het Hof van Justitie en een miskennis uitmaakt van het recht op de bescherming van het privéleven en van de persoonsgegevens van een algemeenheid van burgers, heeft niet tot gevolg dat die onregelmatigheid steeds de ernst van het door een beklagde gepleegd misdrijf overstijgt.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.1\)](#)

Recht op een eerlijk proces – Bewijselementen verkregen in strijd met het Unierecht – Dataretentie – Voorwaarden voor bewijsuitsluiting

Arrest van 29 maart 2022 ([P.22.0078.N](#))

De rechter die wordt geconfronteerd met onregelmatig bewijsmateriaal dat niet nietig of onbetrouwbaar is en die dat bewijsmateriaal voor de beslissing over de schuldigverklaring doorslaggevend acht, oordeelt op grond van de concrete gegevens van de zaak en in het licht van de gehele procedure onaantastbaar of het gebruik van dat bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces. De rechter kan daarbij een afweging maken tussen een geheel van gegevens die eigen zijn aan de hem voorgelegde zaak, zoals de stand van de wetgeving op het moment van de onregelmatigheid, het feit dat de onregelmatigheid niet opzettelijk of ingevolge een niet te verontschuldigen nalatigheid is begaan en het feit dat de beklagde voor de rechter tegenspraak over het bewijsmateriaal heeft kunnen voeren. De rechter moet zijn beslissing niet aan de hand van welbepaalde vaste criteria motiveren, maar uit zijn beslissing moet wel blijken dat hij, wanneer dat voor hem is aangevoerd, in het bijzonder rekening heeft gehouden met de door het Hof van Justitie van de Europese Unie bepaalde vereisten met het oog op het vrijwaren van de gelijkwaardigheid en de doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming. Evenmin dient de beslissing over de bewijsuitsluiting enkel te worden gesteund op het al dan niet voldoen aan een welbepaald criterium, maar kan de rechter meerdere criteria in hun onderling verband beoordelen en kan de beoordeling van het ene criterium de beoordeling van het andere versterken, vervolledigen of verduidelijken.

De doeltreffendheid van de door het Unierecht verleende rechtsbescherming, zoals door het Hof van Justitie uitgelegd, verplicht de rechter niet om in strijd met het Unierecht verkregen communicatiegegevens die de speurders op het spoor van een verdachte hebben gezet, maar voor het overige voor de beslissing over diens schuldigverklaring niet doorslaggevend zijn, uit het bewijs te weren, indien de betrokkene niet is gehinderd in zijn mogelijkheid om over die gegevens tegenspraak

te voeren en er is voldaan aan de andere voorwaarden van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering.

Het beginsel van de doeltreffendheid van de door het Unierecht geboden rechtsbescherming, zoals door het Hof van Justitie uitgelegd, vereist niet dat een nationale bewijsuitsluitingsregel, zoals artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, steeds een sanctie bepaalt voor bewijsmateriaal dat is verkregen met miskenning van de persoonlijke levenssfeer en de verwerking van persoonsgegevens zoals door het Unierecht beschermd. Meer specifiek is een sanctie niet vereist wanneer de Belgische rechter oordeelt dat het bewijsmateriaal geen op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde miskent of dat de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs niet heeft aangetast of dat het gebruik van het bewijsmateriaal, in verhouding tot het geheel van de gegevens van het strafdossier, niet in strijd is met het recht op een eerlijk proces. Die beoordeling houdt immers in dat het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijsmateriaal geen ongerechtvaardigd nadeel aan de beklagde toebrengt.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220329.2N.15\)](#)

Tolk – Eed

Arrest van 19 april 2022 ([P.21.1232.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal B. De Smet

Uit artikel 192 Grondwet, artikel 601, 1°, Gerechtelijk Wetboek, artikel 2 Decreet 20 juli 1831, artikel 31 Taalwet Gerechtszaken, artikel 62 Sociaal Strafwetboek en artikel 47bis, § 1, 5, Wetboek van Strafvordering volgt dat behoudens afwijkende regeling alle burgers die met een openbare dienst worden belast, de door artikel 2 Decreet van 20 juli 1831 bedoelde eed moeten afleggen en dat dit ook voor een tolk die in gerechtszaken een vertaal- of vertolkingsopdracht uitvoert, het geval was, tenzij hij op de rechtszitting zelf wordt beëdigd.

De rechtstoestand waarin een persoon die met behulp van een beëdigd tolk door een opsporingsambtenaar tijdens een gerechtelijk of opsporingsonderzoek wordt verhoord, valt niet te vergelijken met de rechtstoestand van een beklagde of een beschuldigde die met behulp van een beëdigd tolk door de rechter op de rechtszitting, gebeurlijk in aanwezigheid van een rechtsprekende jury, wordt verhoord. In het eerste geval kunnen na het verhoor betwistingen over de onpartijdigheid van de tolk en de kwaliteit van de vertolking aan het onderzoeks- of het vonnisgerecht worden voorgelegd. In het tweede geval gebeurt de vertolking in aanwezigheid van het rechtscollege dat dadelijk over eventuele betwistingen te oordelen heeft (art. 282 W.Sv., in de versie van vóór de wijziging bij art. 4 Wet 10 april 2014; art. 332 W.Sv., in de versie van vóór de wijziging bij art. 148 Wet 21 december 2009).

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.11\)](#)

Onderzoek – Aanhoudingsbevel – Substantiële vormvereisten of vereisten voorgeschreven op straffe van nietigheid – Voorafgaand verhoor – Niet-ondertekening van het proces-verbaal van verhoor door de inverdenkinggestelde

Arrest van 27 april 2022 ([P.22.0505.F](#))

Dit arrest wordt de categorie “Strafprocedure – Vrijheidsbeneming” besproken.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220427.2F.11\)](#)

Opsporingshandelingen – Wet Politieambt – Doorzoeking van een voertuig – Aanwijzingen die de doorzoeking rechtvaardigen – Vage en algemene informatie

Arrest van 7 juni 2022 ([P.22.0230.N](#))

Het staat aan de politieambtenaren om in hun processen-verbaal te vermelden op grond van welke gedragingen, aanwijzingen of gronden als bedoeld in artikel 29, eerste en tweede lid, Wet Politieambt zij tot het doorzoeken van een voertuig overgaan. Die vermeldingen moeten de rechter toelaten na te gaan of die doorzoeking overeenkomstig artikel 29, eerste en tweede lid, Wet Politieambt is gebeurd. Ter verantwoording van hun doorzoeking kunnen politieambtenaren verwijzen naar informatie over inzittenden van het doorzochte voertuig die blijkt uit politionele gegevensbanken. Dergelijke informatie kan geheim zijn, maar dat dwingt de rechter evenwel niet om de vermelding in een proces-verbaal dat uit een politionele gegevensbank blijkt dat een inzittende van een voertuig bij de politiediensten gekend is, als materiële aanwijzing die de doorzoeking van het voertuig rechtvaardigt, te aanvaarden, wanneer die vermelding niet in het proces-verbaal of in andere, eventueel later bijgebrachte informatie wordt toegelicht. Te vage of te algemene informatie laat de rechter immers niet toe zijn regelmatigheidscontrole over de doorzoeking uit te oefenen.

De rechter oordeelt onaantastbaar of de gegevens zoals ze hem ter kennis worden gebracht, een voldoende materiële aanwijzing opleveren om de doorzoeking van een voertuig te rechtvaardigen. Het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220607.2N.3\)](#)

Autonoom politioneel onderzoek – Gebruik van gegevens uit een gerechtelijk onderzoek als politionele informatie – Toelaatbaarheid van uitwisseling van gegevens zonder tussenkomst van een magistraat – Voorlopige hechtenis – Arrestatie buiten de ontdekking op heterdaad – Betwisting van de wettigheid van de aanhouding tijdens de procedure ten gronde – Geldigheid van het bewijs dat voortvloeit uit de arrestatie

Arrest van 6 september 2022 ([P.22.0440.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal B. De Smet

De artikelen 28bis, § 1, derde lid, en § 3, tweede lid, 28ter, § 2 en § 4, tweede lid, 56, § 1, zesde lid, en 57, § 1, Wetboek van Strafvordering houden verband met de leiding, het gezag en de verantwoordelijkheid inzake het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek, de daaruit voor politieambtenaren, leden van het openbaar ministerie en onderzoeksrechters volgende informatieverplichtingen en het geheim van het gerechtelijk onderzoek. Daaruit volgt niet dat de vermelde informatieverplichtingen substantieel zijn of op straffe van nietigheid zijn voorgeschreven, noch dat door de enkele niet-naleving ervan artikel 6 EVRM wordt geschonden of het recht van verdediging wordt miskend. De vermelde bepalingen staan evenmin eraan in de weg dat de politiediensten die bij het vervullen van hun opdrachten stoten op aanwijzingen van het plegen van een misdrijf, in het kader van

hun algemene opdracht van gerechtelijke politie autonoom optreden, teneinde – overeenkomstig artikel 15, eerste lid, 1°, Wet Politieambt – de misdrijven op te sporen, de bewijzen ervan te verzamelen en de daders ervan te vatten, te arresteren en ter beschikking te stellen van de bevoegde overheid op de wijze en in de vormen bepaald door de wet.

Politie-informatie omvat in essentie alle ter kennis van politieambtenaren gekomen gegevens die, zonder zelf bewijs te vormen, tot nadere opsporing of nader onderzoek aanleiding kunnen geven. Daartoe kunnen gegevens behoren over een vermoedelijk te plegen misdrijf, die politieambtenaren vernemen ingevolge hun medewerking aan een telefoniemaatregel bevolen in een gerechtelijk onderzoek naar andere feiten. Politieambtenaren kunnen dergelijke gegevens meedelen aan andere politieambtenaren, opdat deze laatsten dat misdrijf zouden kunnen verijdelen of vaststellen, zonder dat de op basis van die gegevens gedane vaststellingen daardoor nietig zijn of de strafvordering niet ontvankelijk maken.

In beginsel houdt de eventuele onwettigheid van de arrestatie van een verdachte geen verband met de beoordeling van de gegrondheid van de tegen hem ingestelde strafvordering of met de regelmatigheid van de opsporing van of het onderzoek naar het feit waarvoor de betrokkene werd gearresteerd.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220906.2N.12\)](#)

Onderzoeksrechter – Klacht met burgerlijkepartijstelling – Redenen die de uitvoering of de voortzetting van een gerechtelijk onderzoek verhinderen – Mededeling aan het openbaar ministerie

Arrest van 5 oktober 2022 ([P.22.0487.F](#))

Hoewel de onderzoeksrechter niet kan weigeren van een klacht akte te nemen, zelfs al lijkt deze hem niet ontvankelijk, kan hij evenwel, zelfs zonder enige onderzoekshandeling te verrichten, zijn dossier aan het openbaar ministerie meedelen, indien hij na onderzoek van het dossier van oordeel is dat er redenen zijn die de uitvoering of de voortzetting van een gerechtelijk onderzoek verhinderen of overbodig maken. Dit kan met name het geval zijn wanneer de onderzoeksrechter van oordeel is dat geen enkele strafrechtelijke kwalificatie kan worden gegeven aan de feiten die het voorwerp van zijn gerechtelijk onderzoek uitmaken (Artt. 61, 63 en 70 W.Sv.).

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221005.2F.5\)](#)

Afwezigheid van sanctie voor de handelingen van de onderzoeksrechter die artikel 56, § 1, Wetboek van Strafvordering miskennen – Gevolg voor de ontvankelijkheid van de strafvordering

Arrest van 2 november 2022 ([P.22.0486.F-P.22.0694.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal D. Vandermeersch

Artikel 56, § 1, Wetboek van Strafvordering voorziet niet in een sanctie met betrekking tot de regelmatigheid van de rechtspleging voor de handelingen van de onderzoeksrechter die deze wetsbepaling heeft geschonden. Hieruit volgt dat de bodemrechtshouders niet tot de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering dienen te

besluiten, enkel en alleen omdat de handelingen van het vooronderzoek door een gebrek aan loyaliteit zijn aangetast.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221102.2F.14\)](#)

Veiligheid van de Staat – Informatie afkomstig van een inlichtingendienst – Opstarten van een gerechtelijk onderzoek – Aanwenden van privacygevoelige onderzoeksmaatregelen – Bewijsvoering – Aanvoering door de beklagde van de onregelmatige herkomst – Gevolg

Arrest van 15 november 2022 ([P.22.0745.N](#))

Informatie van een inlichtingendienst die enkel in aanmerking wordt genomen als inlichting die toelaat een onderzoek te openen of het in een bepaalde richting te oriënteren en vervolgens op autonome wijze bewijzen te verzamelen, vormt als dusdanig geen bewijs van een misdrijf en is dan ook niet onderworpen aan de vereisten waaraan bewijs moet voldoen. Aldus moet de herkomst van dergelijke informatie niet noodzakelijk worden verduidelijkt en kan de beklagde, om die informatie uit het debat te doen weren, niet volstaan met de aanvoering dat de herkomst ervan onregelmatig is of zou kunnen zijn, maar moet hij dat enigszins aannemelijk maken, zonder dat hij daarvoor eerst kennis van die herkomst moet hebben. Noch het feit dat op basis van de informatie een gerechtelijk onderzoek wordt gevorderd in het kader waarvan privacygevoelige onderzoeksmaatregelen worden bevolen, noch de mogelijkheid dat de informatie afkomstig is van een buitenlandse inlichtingendienst is, doen daaraan afbreuk.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.1\)](#)

Motivering van de afwijzing van een verzoek tot bijkomend onderzoek door de burgerlijke partij – Artikelen 3 en 5 EVRM – Klacht van politiegeweld – Procedurele verplichting voor de Staat om een officieel onderzoek te voeren – Taak van het onderzoeksgerecht – Gevolg van de enkele vaststelling dat er geen noodzaak meer is tot verder onderzoek

Arrest van 29 november 2022 ([P.22.1077.N](#))

De kamer van inbeschuldigingstelling kan in hoger beroep het verzoek om bijkomende onderzoekshandelingen afwijzen met de vaststelling dat de gevraagde onderzoeksmaatregelen niet noodzakelijk zijn om de waarheid aan de dag te brengen. In deze stand van de rechtspleging rust op de kamer van inbeschuldigingstelling geen verdergaande onderzoeks- of motiveringsverplichting (Artt. 61^{quinquies} en 127 W.Sv.).

Uit de artikelen 3 en 5 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat indien een persoon op geloofwaardige wijze aanvoert dat hij door politieambtenaren op een wijze werd behandeld die een inbreuk uitmaakt op deze verdragsbepalingen, de Staat verplicht is om een officieel onderzoek te voeren dat effectief moet zijn, in die zin dat het tot de identificatie en de bestraffing van de verantwoordelijken moet kunnen leiden. Het staat aan het onderzoeksgerecht om binnen de grenzen van zijn bevoegdheid bij de regeling van de rechtspleging na te gaan of het onderzoek volledig werd gevoerd, dan wel of het desgevallend niet moet

worden aangevuld, alsook om vervolgens te oordelen of het gerechtelijk onderzoek voldoende bezwaren heeft opgeleverd om personen tegen wie de strafvordering werd ingesteld, naar het vonnisgerecht te verwijzen. Aldus wordt voldaan aan de uit de voormelde verdragsbepalingen voortvloeiende procedurele verplichtingen.

De verplichting een officieel onderzoek te voeren dat effectief moet zijn, is een middelen- en geen resultaatsverbintenis. Slechts die onderzoekshandelingen moeten worden gesteld die gelet op de concrete omstandigheden redelijkerwijze tot het verzamelen van bewijselementen, het aan het licht brengen van de waarheid en de identificatie en de bestraffing van de verantwoordelijkheden kunnen leiden. Indien evenwel ter gelegenheid van de regeling van de rechtspleging een burgerlijke partij om de uitvoering van een concreet omschreven bijkomende onderzoekshandeling verzoekt en daarbij vermeldt waarom die voor de waarheidsvinding noodzakelijk is, kan het onderzoeksgerecht ter afwijzing van dit verzoek niet volstaan met de loutere vaststelling dat er geen enkele noodzaak is om nog verdere onderzoekshandelingen te bevelen. Het onderzoeksgerecht dient concreet aan te geven waarom de gevraagde onderzoekshandeling niet tot de waarheidsvinding kan bijdragen.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221129.2N.3](#))

Vrijheidsbeneming

Europees aanhoudingsbevel – Facultatieve weigeringsgronden – Vervolg in België

Arrest van 4 januari 2022 ([P.21.1661.N](#))

Uit het enkele feit dat in de stukken die ter uitvoering van een aan een Belgische overheid gericht Europees onderzoeksbevel zijn opgesteld, de persoon op wie de gevraagde onderzoekshandelingen betrekking heeft, wordt aangemerkt als verdachte, hij ter gelegenheid van de uitvoering ervan van zijn vrijheid wordt beroofd, hij als verdachte wordt verhoord en hij het voorwerp van een door de uitvaardigende overheid gevraagd telefonie- en BOM-onderzoek uitmaakt, volgt niet dat die persoon in België wordt vervolgd in de zin van artikel 6, 1°, Wet Europees Aanhoudingsbevel voor de feiten waarvoor het Europees onderzoeksbevel is uitgevaardigd.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220104.2N.15](#))

Met het oog op zijn uitlevering aangehouden vreemdeling – Voorlopig aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering – Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling – Cassatieberoep tegen de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling waarbij de invrijheidstelling wordt geweigerd – Uitvoerbaar verklaard en aan de vreemdeling betekend internationaal aanhoudingsbevel uitgevaardigd door de buitenlandse gerechtelijke overheid – Verlies van bestaansreden van het cassatieberoep tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling – Invloed op het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel

Arrest van 12 januari 2022 ([P.21.1696.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal M. Nolet de Brauwere

Dit arrest wordt in de categorie “Strafprocedure – Rechtsmiddelen” besproken.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.13\)](#)

Europees aanhoudingsbevel – Beoordeling van de vereiste van dubbele strafbaarheid – Verheerlijking van terrorisme – Vereiste van bijzonder opzet – Belediging en smaad aan de Spaanse Kroon – Laster en eerroof

Arrest van 18 januari 2022 ([P.21.1692.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal A. Winants

Dit arrest wordt in de categorie “Strafrecht – Misdrijven” besproken.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220118.2N.20\)](#)

Europees aanhoudingsbevel – Verstrijken van de termijn van 15 dagen voor de uitspraak over de tenuitvoerlegging van het bevel – Invrijheidstelling van de betrokkene – Hoger beroep van het openbaar ministerie – Onderzoeksoverdracht van de kamer van inbeschuldigingstelling – Ontbreken van een beslissing over de tenuitvoerlegging van het bevel – Gevolg

Arrest van 5 april 2022 ([P.22.0406.N](#))

Uit de samenlezing van de artikelen 16, § 5, en 17 Wet Europees Aanhoudingsbevel volgt dat in geval van hoger beroep door het openbaar ministerie tegen de beslissing tot invrijheidstelling van de onderzoeksrechter op grond van artikel 16, § 5, Wet Europees Aanhoudingsbevel, de kamer van inbeschuldigingstelling zich niet enkel over de hechtenistoestand van de betrokkene, maar ook over de tenuitvoerlegging van het Europees Aanhoudingsbevel moet uitspreken.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220405.2N.15\)](#)

Voorlopige hechtenis – Invrijheidstelling onder voorwaarden – Invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom – Motivering – Voorwaarden

Arrest van 13 april 2022 ([P.22.0459.N](#))

Uit de bepalingen van de artikelen 16, § 1, tweede lid, 21, § 4, en 30, § 4, Voorlopige Hechteniswet volgt dat de hechtenis onder elektronisch toezicht een vrijheidsberovende maatregel inhoudt die als een uitvoeringsmodaliteit van de voorlopige hechtenis moet worden beschouwd.

De in artikel 35 Voorlopige Hechteniswet bedoelde invrijheidstelling onder voorwaarden en de invrijheidstelling die afhankelijk wordt gesteld van de voorafgaande en volledige betaling van een borgsom, houden alternatieve maatregelen voor de voorlopige hechtenis en de ermee gepaard gaande vrijheidsberoving in. De vrijheidsbepalingen die met die alternatieve maatregelen gepaard gaan, zijn uit hun aard minder ingrijpend dan de vrijheidsberoving die uit de voorlopige hechtenis voortvloeit, onder welke modaliteit die ook wordt uitgevoerd. Het onderzoeksgerecht dat oordeelt dat de in verdenking gestelde in vrijheid kan worden gesteld onder de voorwaarden die het bepaalt en mits hij voorafgaand een bepaalde borgsom betaalt, dient dan ook niet te antwoorden op de conclusie van de in verdenking gestelde waarin deze om de uitvoering van de voorlopige hechtenis onder de modaliteit van het elektronisch toezicht verzoekt en is niet ertoe gehouden te motiveren waarom die alternatieve maatregelen meer geschikt zijn dan een

hechtenis onder elektronisch toezicht om het recidive-, collusie- en vluchtgevaar te neutraliseren.

De rechter oordeelt onaantastbaar in feite welke voorwaarden noodzakelijk zijn, gelet op de redenen vermeld in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet, zonder dat hij ertoe gehouden is elke voorwaarde afzonderlijk te motiveren. Zo ook oordeelt de rechter onaantastbaar over de vraag of een invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom een voldoende alternatief voor de verdere vrijheidsbeneming is.

De in artikel 35, § 1, Voorlopige Hechteniswet bedoelde invrijheidstelling onder voorwaarden en de in paragraaf 4 van dat artikel bedoelde invrijheidstelling die afhankelijk wordt gesteld van de voorafgaande en volledige betaling van een borgsom, kunnen gelijktijdig worden opgelegd. De omstandigheid dat de in artikel 35, § 4, Voorlopige Hechteniswet bedoelde borgsom vóór de invrijheidstelling moet worden betaald, terwijl de in paragraaf 1 van dat artikel bedoelde voorwaarden na de invrijheidstelling moeten worden nageleefd, doet hieraan geen afbreuk.

Bij de beoordeling van de vraag of de invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom een voldoende alternatief voor de verdere vrijheidsbeneming is, dient de rechter onder meer na te gaan of de doelstelling van de voorlopige hechtenis en met name de vrijwaring van de openbare veiligheid ook door die alternatieve maatregel kan worden verwezenlijkt. Hieraan wordt geen afbreuk gedaan door de omstandigheid dat de invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom ook tot doel heeft de betrokkene ertoe aan te zetten na zijn invrijheidstelling bij de proceshandelingen te verschijnen of om zich voor de tenuitvoerlegging van de beslissing aan te bieden.

De rechter oordeelt onaantastbaar over het bedrag van de in artikel 35, § 4, Voorlopige Hechteniswet bedoelde borgsom, rekening houdend met de in dat artikel bedoelde criteria. Bij afwezigheid van een conclusie dient de rechter die de invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom oplegt, niet vast te stellen dat de inverdenkinggestelde in staat is deze te betalen en dient hij niet de criteria te vermelden op grond waarvan hij de omvang van de borgsom bepaalt. De loutere bewering in de conclusie van de inverdenkinggestelde dat hij eerder niet in staat was een borgsom te betalen, verplicht de rechter niet ertoe zijn beslissing in dit verband nader te motiveren.

Artikel 5.3 EVRM waarborgt het recht van de van zijn vrijheid beroofde beklaagde om binnen een redelijke termijn te worden berecht of hangende het proces in vrijheid te worden gesteld en het bepaalt dat de invrijheidstelling afhankelijk kan worden gesteld van een waarborg voor de verschijning van de betrokkene op de rechtszitting. Daaruit volgt evenwel geen absoluut recht op invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom. Het staat aan de rechter te oordelen of de doelstellingen van de voorlopige hechtenis zo kunnen worden bereikt.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220413.2N.4\)](#)

Aanhoudingsbevel – Substantiële vormvereisten of vereisten voorgeschreven op straffe van nietigheid – Voorafgaand verhoor – Niet-ondertekening van het proces-verbaal van verhoor door de inverdenkinggestelde

Arrest van 27 april 2022 ([P.22.0505.F](#))

Hoewel het aan de uitvaardiging van het aanhoudingsbevel voorafgaand verhoor van een verdachte door de onderzoeksrechter een substantiële vormvereiste is die met de eerbiediging van het recht van verdediging verband houdt, voorziet geen enkele bepaling erin dat het proces-verbaal van verhoor, op straffe van nietigheid, door de inverdenkinggestelde moet worden ondertekend of dat het ontbreken van zijn handtekening tot zijn invrijheidstelling moet leiden (Art. 16, § 2, Voorlopige Hechteniswet).

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220427.2F.11](#))

Verbod op cumulatie van functies in dezelfde zaak – Raadsheer bij het hof van beroep die al eerder van de zaak heeft kennis genomen als rechter in de rechtbank van eerste aanleg – Toetsing van de handhaving van de voorlopige hechtenis voor de regeling van de rechtspleging of onderzoek ervan in het kader van een daarna ingediend onderzoek tot invrijheidstelling – Zelfde zaken

Arrest van 19 juli 2022 ([P.22.0914.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal M. Nolet de Brauwere

Dit arrest wordt in de categorie “Strafprocedure – Onderzoeksgerechten” besproken.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220719.VAC.3](#))

Modaliteiten van de handhaving van de voorlopige hechtenis – Elektronisch toezicht – Bevoegdheid van de onderzoeksgerechten om bijkomende maatregelen, zoals een communicatieverbod, op te leggen

Arrest van 26 juli 2022 ([P.22.0959.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal M. Nolet de Brauwere

De in artikel 20, § 3bis, Voorlopige Hechteniswet bedoelde communicatieverboden vormen een facultatieve aanvulling op de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht. Door aan de onderzoeksgerechten de bevoegdheid toe te kennen om de voormelde modaliteit te verlenen, kent de wet hen ook de bevoegdheid toe om bijkomende maatregelen op te leggen.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220726.VAC.5](#))

Verbod op cumulatie van functies in dezelfde zaak – Toezicht op de voorlopige hechtenis van verschillende mede-inverdenkinggestelden aan wie dezelfde feiten worden verweten – Verschillende zaken

Arrest van 16 augustus 2022 ([P.22.1086.F](#))

Dit arrest wordt in de categorie “Strafprocedure – Onderzoeksgerechten” besproken.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220816.VAC.6](#))

Vreemdelingen – Verlenging van de vrijheidsberoving – Hoger beroep bij de rechterlijke macht tegen de tussentijdse nieuwe beslissing tot verlenging

Arrest van 13 september 2022 ([P.22.1120.N-P.22.1164.N](#))

Uit de artikelen 71, eerste lid, en 74/6, § 1, vijfde en zesde lid, Vreemdelingenwet volgt dat wanneer het onderzoeksgerecht kennis neemt van het beroep dat de vreemdeling krachtens artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet tegen een vrijheidsberovende maatregel heeft ingesteld, op een ogenblik dat de geldigheidsduur van die maatregel zoals die desgevallend werd verlengd, is verstreken, maar er een nieuwe beslissing tot verlenging is genomen, het bij de beoordeling van de wettigheid van de opsluiting, de regelmatigheid van de eerste beslissing tot verlenging dient na te gaan. Dergelijke nieuwe beslissing tot verlenging van een vrijheidsberovende maatregel maakt evenwel geen nieuwe zelfstandige maatregel van vrijheidsberoving uit, zodat het onderzoeksgerecht in dat geval gehouden blijft ook de wettigheid van de verlengde maatregel na te gaan.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220913.2N.17\)](#)

Voorlopige hechtenis – Voorlopige invrijheidstelling – Verwerping – Ernstige aanwijzingen van schuld – Beoordeling – Verwijzing naar het veroordelend vonnis waartegen beroep is ingesteld – Vermoeden van onschuld – Gevolg

Arrest van 13 september 2022 ([P.22.1166.N](#))

Het hof van beroep dat bij toepassing van artikel 27, § 1, 2°, en § 2, Voorlopige Hechteniswet een verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling verwerpt, moet de beslissing tot verwerping overeenkomstig artikel 27, § 3, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet motiveren met inachtneming van hetgeen in artikel 16, § 5, eerste en tweede lid, Voorlopige Hechteniswet is voorgeschreven. Het moet dan ook het bestaan vaststellen van ernstige aanwijzingen van schuld voor de feiten waarvoor de verzoeker van zijn vrijheid is beroofd.

Het hof van beroep dat een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling verwerpt, dient bij de vaststelling van het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld, het vermoeden van onschuld te respecteren. Het kan dan ook voor de vaststelling van het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld niet louter naar het veroordelend beroepen vonnis verwijzen, vermits door een dergelijke verwijzing het immers de redenen overneemt die de eerste rechter heeft aangenomen om de verzoeker aan de hem ten laste gelegde feiten schuldig te verklaren. Het arrest dat voor het bestaan van de ernstige aanwijzingen van schuld onder meer naar het beroepen vonnis verwijst, miskent het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220913.2N.21\)](#)

Voorlopige hechtenis – Bevel tot aanhouding – Voorafgaande ondervraging door de onderzoeksrechter – Verwijzing naar verklaringen bij de politie

Arrest van 13 september 2022 ([P.22.1167.N](#))

De voorafgaande ondervraging zoals bepaald in artikel 16, § 2, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet heeft tot doel de onderzoeksrechter over het standpunt van de verdachte over de hem verweten feiten in te lichten en aldus zijn recht van verdediging te waarborgen. De wetgever heeft niet nader bepaald hoe de voorafgaande ondervraging precies moet verlopen, maar het is niet noodzakelijk dat de onderzoeksrechter aan de verdachte gerichte vragen stelt. Wel moet blijken dat de onderzoeksrechter de

verdachte de gelegenheid heeft gegeven zijn opmerkingen betreffende de hem verweten feiten te formuleren.

Noch de tekst van artikel 5.3 EVRM en de artikelen 16, § 2, en 21, § 4, Voorlopige Hechteniswet, noch de wetsgeschiedenis van de Voorlopige Hechteniswet, noch het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging, noch enig andere bepaling verzetten zich ertegen dat de onderzoeksrechter bij de voorafgaande ondervraging van de verdachte naar de eerder aan de politie afgelegde verklaringen van de verdachte verwijst en vraagt of de verdachte die verklaringen al dan niet bevestigt, voor zover aan de verdachte duidelijk is gemaakt welke de feiten zijn die aan de beschuldiging ten grondslag liggen en de ondervraging door de politie daarop betrekking heeft. Een dergelijke vraagstelling stelt de verdachte wel degelijk in staat zijn zienswijze over de hem verweten feiten ter kennis van de onderzoeksrechter te brengen en plaatst hem niet in de positie die de uitoefening van zijn recht van verdediging belemmert. Die regel geldt zowel voor verdachten die in een taal die zij begrijpen, worden verhoord, als voor verdachten die met behulp van een tolk worden verhoord.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220913.2N.22\)](#)

Vreemdelingen – Toetsing van de wettigheid van een vrijheidsberovende maatregel – Artikel 5.4 EVRM – Impact van de latere invrijheidstelling van de vreemdeling

Arrest van 27 september 2022 ([P.22.1122.N-P.22.1181.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal B. De Smet

De bepaling van artikel 5.4 EVRM is ook van toepassing op vreemdelingen die krachtens de Vreemdelingenwet door een administratieve overheid van hun vrijheid worden beroofd, zodat de van zijn vrijheid beroofde vreemdeling de wettigheid van zijn vrijheidsberoving op korte termijn door een rechter moet kunnen laten toetsen. Dat houdt in dat een rechter op korte termijn definitief beslist of de vrijheidsberoving al dan niet wettig is, waarbij rechterlijke beslissingen die de wettigheid zelf niet beoordelen, zoals een vernietiging wegens een motiveringsgebrek of een onbevoegdheid, geen dergelijke definitieve beslissingen zijn, ook al kunnen ze in aanmerking worden genomen voor de invulling van het begrip korte termijn. Uit artikel 5.4 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat het feit van de invrijheidstelling van een vreemdeling, die op het ogenblik dat hij van zijn vrijheid was beroofd, aan een rechter heeft gevraagd om de wettigheid van die vrijheidsberoving te toetsen of tegen een dergelijke toetsingsbeslissing een rechtsmiddel heeft aangewend, niet tot gevolg heeft dat dit verzoek of het ter zake ingediende rechtsmiddel zonder voorwerp is, zodat de rechter bij wie een verzoek aanhangig is tot beoordeling van de wettigheid van de vrijheidsberoving van een vreemdeling of van een rechtsmiddel tegen een beslissing die over die wettigheid uitspraak doet, indien hij daartoe door de inmiddels in vrijheid gestelde vreemdeling uitdrukkelijk is uitgenodigd, zich over de wettigheid van de vrijheidsberoving moet uitspreken en hij de beoordeling van het verzoek of van het ingestelde rechtsmiddel niet zonder voorwerp kan verklaren op de enkele grond dat de vreemdeling niet langer van zijn vrijheid is beroofd. De voormelde verdragsrechtelijke verplichting primeert op artikel 71 Vreemdelingenwet dat het beroep bij de rechterlijke macht enkel verleent aan de vreemdeling die het voorwerp

is van een maatregel van vrijheidsberoving. Ook de mogelijkheid die een in vrijheid gestelde vreemdeling heeft om de wettigheid van de niet langer bestaande vrijheidsberoving te laten toetsen door de burgerlijke rechter met het oog op het verkrijgen van een schadevergoeding, ontslaat het onderzoeksgerecht en het Hof niet van de uit artikel 5.4 EVRM voortvloeiende verplichting om op korte termijn over de wettigheid van een bestuurlijke vrijheidsberoving van een vreemdeling of over een ter zake ingesteld rechtsmiddel te oordelen, voor zover de vreemdeling dat verzoek tot wettigheidsbeoordeling heeft geformuleerd of dat rechtsmiddel heeft ingesteld op een ogenblik dat hij nog van zijn vrijheid was beroofd en hij de aangezochte rechter uitdrukkelijk verzoekt om, niettegenstaande de invrijheidstelling, de wettigheid van de ondergane vrijheidsberoving te toetsen. Met dit arrest stapt het Hof af van zijn traditionele ‘zonder voorwerp’-rechtspraak met betrekking tot de wettigheidscontrole van een vrijheidsberovende maatregel genomen ten opzichte van een vreemdeling wanneer deze op het ogenblik van die controle in vrijheid werd gesteld.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.21\)](#)

Vreemdelingen – Artikel 7 Vreemdelingenwet – Maatregel van vrijheidsberoving – Onschendbaarheid van de woning – Recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven – Inmenging door het openbaar gezag – Wettelijk grondslag – Schriftelijke en voorafgaande toestemming

Arrest van 5 oktober 2022 ([P.22.1200.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal D. Vandermeersch

Dit arrest wordt in de categorie “Richtinggevende arresten – Strafprocedure” besproken.

[\(ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.16\)](#)

Beklaagde verwezen naar de vonnisgerechten onder aanhoudingsbevel en veroordeeld tot een gevangenisstraf door een niet-definitieve beslissing – Status van in voorlopige hechtenis geplaatste inverdinkinggestelde – Ontvankelijkheid van het verzoek tot invrijheidstelling gericht aan de kamer van inbeschuldigingstelling

Arrest van 19 oktober 2022 ([P.22.1286.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal D. Vandermeersch

Wanneer de veroordelende beslissing niet definitief is, met name wegens de schorsende werking van het cassatieberoep van het openbaar ministerie, behoudt de onder aanhoudingsbevel verwezen beklagde de status van in voorlopige hechtenis geplaatste inverdinkinggestelde, zodat hij, overeenkomstig artikel 27, § 1, 5°, Voorlopige Hechteniswet, aan het hof van beroep, kamer van inbeschuldigingstelling, een verzoek tot invrijheidstelling kan richten.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.15\)](#)

Voorlopige hechtenis – Invrijheidstelling onder borgtocht – Bedrag van de borgsom – Motivering – Onaantastbare beoordeling door de rechter

Arrest van 9 november 2022 ([P.22.1407.F](#))

De rechter die bij de beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis de vrijlating op borgtocht beveelt, bepaalt op onaantastbare wijze het bedrag van de borgsom en is bij ontstentenis van een conclusie niet verplicht zijn beslissing hierover met redenen te omkleden. Niettemin moet de borgtocht, die bedoeld is om het vluchtgevaar tegen te gaan, ook worden beoordeeld met inaanmerkingneming van de financiële draagkracht van de verdachte en, in voorkomend geval, overeenkomstig artikel 35, § 4, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet, van het bestaan van ernstige vermoedens dat de uit een misdrijf verkregen geldsommen of waarden in het buitenland werden geplaatst of verborgen werden gehouden (Art. 35 Voorlopige Hechteniswet; art. 5.3 EVRM).

[*\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.11\)*](#)

Vreemdelingen – Vasthoudingsmaatregel – Beroep bij de rechterlijke macht – Wettigheidstoetsing van de titel van vrijheidsberoving door de kamer van inbeschuldigingstelling – Actieve titel – Opeenvolging van titels – Nieuwe autonome titel – Gevolg van de invrijheidstelling van de vreemdeling – Artikel 5.4 EVRM – Recht op schadeloosstelling wegens onrechtmatige detentie – Draagwijdte van artikel 9.3 Onthaalrichtlijn – Voorwerp van het cassatieberoep

Arrest van 15 december 2022 ([*P.22.1327.F*](#)) met conclusie van advocaat-generaal D. Vandermeersch

Artikel 71 Vreemdelingenwet verleent de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling de bevoegdheid om kennis te nemen van het beroep van een vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving. Het in die wet bepaalde rechterlijk toezicht betreft de actieve titel, namelijk de oorspronkelijke titel die nog steeds van kracht is op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht de wettigheid ervan nagaat, maar ook de nieuwe titel, die in de plaats is gesteld van de eerdere titel, en op grond waarvan de vreemdeling van zijn vrijheid beroofd blijft (Artt. 71 en 72 Vreemdelingenwet).

Aangezien de sanctie van de onrechtmatigheid van de detentie krachtens artikel 5.4 EVRM bestaat in een vrijlating die onverwijld moet plaatsvinden, moet hieruit worden begrepen dat die bepaling slaat op het beroep van de vreemdeling die op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht over zijn beroep uitspraak moet doen, nog steeds wordt vastgehouden. Als hij intussen werd vrijgelaten, kan zijn invrijheidstelling immers niet meer worden bevolen, maar de onrechtmatigheid van zijn aanhouding geeft hem, na zijn invrijheidstelling, recht op de door artikel 5.5 EVRM gewaarborgde schadeloosstelling.

Artikel 5.4 EVRM is geschonden wanneer tegen een vreemdeling opeenvolgend verschillende beslissingen tot vrijheidsberoving werden genomen, zonder dat het rechterlijk toezicht met een eindbeslissing kon worden afgesloten omdat er tijdens de procedure van toezicht op de vigerende titel van vrijheidsberoving, een nieuwe autonome titel werd uitgevaardigd die de voorgaande titel vervangt.

Artikel 71 Vreemdelingenwet schendt artikel 5.4 EVRM niet wanneer de gebeurtenis die zich tijdens de procedure van toezicht voordoet, geen nieuwe autonome titel is die de voorgaande vervangt maar, integendeel, de invrijheidstelling van de vreemdeling die er het voorwerp van was.

Het noodzakelijk verband tussen het vereiste “onverwijld” toezicht op de rechtmatigheid van een vrijheidsberoving en het bestaan van een actieve titel voor de te toetsen vrijheidsberoving blijkt ook uit artikel 9.3 Onthaalrichtlijn. Krachtens die bepaling moeten de Lidstaten ervoor zorgen dat de inbewaringstelling met spoed door een rechter wordt getoetst, zo spoedig mogelijk bij aanvang van de vrijheidsberoving, of moeten ze de vreemdeling het recht toekennen met hetzelfde doel een procedure in te leiden. Artikel 9.3 voegt hieraan toe dat de vreemdeling onmiddellijk wordt vrijgelaten indien die toetsing, die onverwijld moet plaatsvinden, leidt tot een vaststelling van onrechtmatigheid van de vasthouding.

Het cassatieberoep tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak heeft gedaan over het beroep van de vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving, heeft geen bestaansreden meer wanneer die vreemdeling intussen werd vrijgelaten.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1\)](#)

Voorlopige hechtenis – Modaliteit van het elektronisch toezicht – Beschikking van de raadkamer tot handhaving van de voorlopige hechtenis – Onderscheid met de beschikking van de onderzoeksrechter tot uitvoering van de voorlopige hechtenis in de gevangenis – Hoger beroep van alleen de in verdenking gestelde – Beslissing van de onderzoeksrechter tot uitvoering in de gevangenis wegens miskenning van de voorwaarden van het elektronisch toezicht – Toelaatbaarheid van het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling tot handhaving van de voorlopige hechtenis met de modaliteit van uitvoering in de gevangenis

Arrest van 20 december 2022 ([P.22.1659.N](#))

Uit de artikelen 16, § 1, tweede lid, 21, § 4, en 30, § 4, Voorlopige Hechteniswet volgt dat de hechtenis onder elektronisch toezicht een vrijheidsberovende maatregel inhoudt die als een uitvoeringsmodaliteit van de voorlopige hechtenis moet worden beschouwd. Die uitvoeringsmodaliteit, waarover ook de onderzoeksrechter bij toepassing van artikel 24bis, § 1, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet kan beslissen, moet van de door het onderzoeksgerecht verleende titel tot handhaving van de voorlopige hechtenis worden onderscheiden.

De kamer van inbeschuldigingstelling die moet oordelen over het hoger beroep tegen een beschikking waarbij de handhaving van de hechtenis onder de modaliteit van het elektronisch toezicht werd bevolen, dient bij toepassing van artikel 30, § 4, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet met de omstandigheden van de zaak op het ogenblik van de uitspraak rekening te houden. Hiertoe behoort ook de uitvoeringsmodaliteit van de voorlopige hechtenis zoals die op het ogenblik van de uitspraak bestaat, ook wanneer die modaliteit bij toepassing van artikel 24bis, § 1, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet door de onderzoeksrechter in een uitvoering van de voorlopige hechtenis in de gevangenis werd gewijzigd. Wanneer het onderzoeksgerecht in hoger beroep beslist tot handhaving van de hechtenis in de gevangenis van een in verdenking gestelde wiens voorlopige hechtenis op het ogenblik van die beslissing wordt uitgevoerd in de gevangenis ingevolge een beslissing van de onderzoeksrechter op grond van artikel 24bis, § 1, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet, verzwaart het de toestand van de in verdenking gestelde niet.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221220.2N.34\)](#)

Voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht – Herroeping van het elektronisch toezicht – Geen nieuw aanhoudingsbevel – Voorafgaand verhoor

Arrest van 28 december 2022 ([P.22.1702.F](#))

De beslissing om de in voorlopige hechtenis genomen inverdenkinggestelde onder elektronisch toezicht te plaatsen, is een modaliteit van die hechtenis. De herroeping van het elektronisch toezicht houdt bijgevolg geen nieuw aanhoudingsbevel in.

Het verhoor bepaald in artikel 16, § 2, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet is enkel voorafgaandelijk aan de uitvaardiging van een aanhoudingsbevel verplicht. Bij herroeping van het elektronisch toezicht is het verhoor enkel verplicht in het geval dat de procureur des Konings bij voorraad de terugkeer van de inverdenkinggestelde in de gevangenis zou hebben bevolen, zodat de onderzoeksrechter binnen vijf werkdagen over het al dan niet handhaven van de modaliteit van het elektronisch toezicht uitspraak had moeten doen, na de inverdenkinggestelde en zijn raadsman te hebben gehoord (Artt. 16, § 2, eerste lid en 24bis, Voorlopige Hechteniswet).

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221228.2F.5\)](#)

Onderzoeksgerechten

Europees aanhoudingsbevel – Grenzen aan de beoordeling door het onderzoeksgerecht

Arrest van 4 januari 2022 ([P.21.1661.N](#))

Het onderzoeksgerecht dat over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel met het oog op strafvervolging uitspraak moet doen, heeft enkel over de aanwezigheid van de in de artikelen 4 tot en met 8 Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalde weigeringsgronden en waarborgen te oordelen, na te hebben nagegaan of aan de voorwaarden van de artikelen 3 en 5 Wet Europees Aanhoudingsbevel is voldaan. Het heeft in de regel niet over de wettigheid en de regelmatigheid van het Europees aanhoudingsbevel te oordelen. Die beoordeling komt immers de rechterlijke autoriteiten van de uitvaardigende staat toe. Het staat derhalve aan de rechterlijke autoriteit van de uitvaardigende staat en niet aan de rechterlijke autoriteit van de uitvoerende staat te oordelen of het uitvaardigen van een Europees aanhoudingsbevel het evenredigheidsbeginsel miskent.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220104.2N.15\)](#)

Regeling van de rechtspleging – Buitenvervolginstelling – Beoordeling van nieuwe bezwaren

Arrest van 8 februari 2022 ([P.21.1330.N](#))

Een beschikking van de raadkamer tot buitenvervolginstelling van een inverdenkinggestelde spreekt zich niet definitief over de strafvordering uit en heeft geen definitief gezag van gewijsde. Deze beslissing stelt immers slechts vast dat het in de gegeven omstandigheden en met de beschikbare gegevens op een bepaald

ogenblik niet verantwoord is de rechtspleging verder te zetten. Dit oordeel kan aldus later nog wijzigen in het geval van andere omstandigheden en beschikbare gegevens.

Uit de artikelen 246 en 247 Wetboek van Strafvordering, die ook op een beschikking van de raadkamer tot buitenvervolginstelling van toepassing zijn, volgt dat deze beslissing niet verhindert dat indien lastens een inverdenkinggestelde nieuwe bezwaren zijn ingekomen, hij op vordering van het openbaar ministerie met een nieuwe beschikking alsnog naar de vonnisrechter wordt verwezen. De raadkamer beoordeelt het bestaan van nieuwe bezwaren op het ogenblik dat zij opnieuw is gevat om over de regeling van de rechtspleging te oordelen. Niet vereist is dat zij de nieuwe bezwaren in de nieuwe beschikking zelf vaststelt. Die vaststelling kan ook blijken uit andere aan tegenspraak onderworpen dossierstukken waarnaar de raadkamer in haar nieuwe beschikking verwijst.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.2\)](#)

Kamer van inbeschuldigingstelling – Nietigheid, grond van niet-ontvankelijkheid of verval van de strafvordering – Ambtshalve toezicht – Recht op tegenspraak

Arrest van 22 maart 2022 ([P.21.1614.N](#))

Uit artikel 235bis, §§ 1 en 3, Wetboek van Strafvordering volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling ter gelegenheid van de behandeling van het hoger beroep van een burgerlijke partij tegen de beschikking van de raadkamer volgens dewelke het feit, voorwerp van de burgerlijkepartijstelling en de strafvordering, geen misdrijf oplevert, slechts kan beslissen tot onontvankelijkheid van de burgerlijke partijstelling en het niet regelmatig ingesteld zijn van de daarop gesteunde strafvordering, indien blijkt dat dit gegeven voor het onderzoeksgerecht in het debat was, dan wel indien de kamer van inbeschuldigingstelling daartoe het debat heeft heropend.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220322.2N.9\)](#)

Gezag van gewijsde in strafzaken – Beslissing van het onderzoeksgerecht tot buitenvervolginstelling – Non bis in idem

Arrest van 19 april 2022 ([P.22.0056.N](#))

Uit de bepalingen van de artikelen 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM en 14.7. IVBPR alsmede uit het algemeen rechtsbeginsel *non bis in idem*, volgt dat een tweede vervolging verboden is wegens identieke feiten of substantieel dezelfde feiten die na een eerste vervolging tot een onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak hebben geleid en voor zover die vervolgingen op dezelfde persoon betrekking hebben. Een onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak is een beslissing die de zaak niet slechts voorlopig maar wel onherroepelijk beëindigt, zodat de toepassing van het *non bis in idem*-beginsel vereist dat de zaak ten gronde werd onderzocht en er dus over de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de dader die zich in een tweede vervolging erop beroept, werd geoordeeld. Beslissingen van het onderzoeksgerecht hebben in de regel slechts gezag van gewijsde indien het als vonnisgerecht uitspraak doet. Aldus is een door het onderzoeksgerecht bevolen buitenvervolginstelling wegens de afwezigheid van voldoende bezwaren of wegens het verval van de strafvordering door verjaring geen onherroepelijke beslissing over de strafvordering

en kan een dergelijke beslissing niet als basis voor de toepassing van het *non bis in idem*-beginsel dienen.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220419.2N.10\)](#)

Verbod op cumulatie van functies in dezelfde zaak – Raadsheer bij het hof van beroep die al eerder van de zaak als rechter in de rechtbank van eerste aanleg heeft kennis genomen – Toetsing van de handhaving van de voorlopige hechtenis voor de regeling van de rechtspleging of onderzoek ervan in het kader van een daarna ingediend onderzoek tot invrijheidstelling – Zelfde zaken

Arrest van 19 juli 2022 ([P.22.0914.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal M. Nolet de Brauwere

Ongeacht of het gaat om de periodieke toetsing van de voorlopige hechtenis vóór de regeling van de rechtspleging of om het onderzoek ervan in het kader van een daarna ingediend verzoek tot invrijheidstelling, gaat het om dezelfde zaak van zodra het dezelfde persoon betreft die op grond van dezelfde in verdenkingstelling van zijn vrijheid is beroofd. Bijgevolg wordt het arrest dat is gewezen door een raadsheer van het hof van beroep, die van de zaak als rechter in de rechtbank van eerste aanleg heeft kennisgenomen, op grond van artikel 292 Gerechtelijk Wetboek, hetwelk het uitoefenen van twee verschillende ambten in dezelfde zaak, als zijnde een cumulatie van rechterlijke ambten, verbiedt, vernietigd.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220719.VAC.3\)](#)

Verbod op cumulatie van functies in dezelfde zaak – Toezicht op de voorlopige hechtenis van verschillende mede-inverdenkinggestelden aan wie dezelfde feiten worden verweten – Verschillende zaken

Arrest van 16 augustus 2022 ([P.22.1086.F](#))

Wat het toezicht op de voorlopige hechtenis betreft, is de zaak van een inverdenkinggestelde, voor de toepassing van artikel 292 Gerechtelijk Wetboek, niet dezelfde als die van zijn mede-inverdenkinggestelden, zelfs indien hen dezelfde feiten worden verweten.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220816.VAC.6\)](#)

Vreemdelingen – Verlenging van de vrijheidsberoving – Hoger beroep bij de rechterlijke macht tegen de tussentijdse nieuwe beslissing tot verlenging

Arrest van 13 september 2022 ([P.22.1120.N-P.22.1164.N](#))

Dit arrest wordt in de categorie “Strafprocedure – Vrijheidsbeneming” besproken.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220913.2N.17\)](#)

Voorlopige hechtenis – Bevel tot aanhouding – Voorafgaande ondervraging door de onderzoeksrechter – Verwijzing naar verklaringen bij de politie

Arrest van 13 september 2022 ([P.22.1167.N](#))

Dit arrest wordt in de categorie “Strafprocedure – Vrijheidsbeneming” besproken.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220913.2N.22\)](#)

Vreemdelingen – Toetsing van de wettigheid van een vrijheidsberovende maatregel – Artikel 5.4 EVRM – Impact van de latere invrijheidstelling van de vreemdeling

Arrest van 27 september 2022 ([P.22.1122.N-P.22.1181.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal B. De Smet

Dit arrest wordt in de categorie “Strafprocedure – Vrijheidsbeneming” besproken.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.21\)](#)

Wraking van de leden van de kamer van inbeschuldigingstelling – Artikelen 833 en 835 Gerechtelijk Wetboek – Akte van wraking niet ondertekend door een advocaat met meer dan tien jaar inschrijving bij de balie – Verzoek tot regularisering op basis van artikel 863 Gerechtelijk Wetboek – Termijn voor het indienen van het wrakingsverzoek

Arrest van 18 oktober 2022 ([P.22.1220.N-P.22.1221.N-P.22.1222.N](#))

Volgens artikel 835 Gerechtelijk Wetboek wordt de vordering tot wraking ingeleid bij een ter griffie neergelegde akte die wordt ondertekend door een advocaat die meer dan tien jaar bij de balie is ingeschreven. De vereiste dat enkel advocaten met de nodige beroepservaring een wrakingsverzoek kunnen indienen, is ingegeven door de wil van de wetgever niet weloverwogen wrakingsverzoeken te vermijden, gelet op de verstoring die dergelijke verzoeken voor de goede werking van het gerecht hebben.

Artikel 833 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat hij die een wraking wil voordragen, dit moet doen vóór de aanvang van de pleidooien, tenzij de redenen voor de wraking later zijn ontstaan, en indien de zaak bij verzoekschrift is ingediend, vooraan op het verzoekschrift een beschikking is gegeven. Uit de tekst en de geest van deze bepaling, de schorsende werking die een wrakingsverzoek in de regel heeft en de aard van de procedure voor het onderzoeksgerecht, volgt dat indien een partij meent dat er een wrakingsgrond bestaat met betrekking tot de leden van de kamer van inbeschuldigingstelling die over het hoger beroep tegen een raadkamerbeschikking van buitenvervolginstelling moeten oordelen, zij die wrakingsgrond zo snel als mogelijk moet aanvoeren nadat die haar ter kennis is gekomen en in elk geval uiterlijk op de eerste rechtszitting van de kamer van inbeschuldigingstelling waar die leden zetelen.

Artikel 863 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat in alle gevallen waarin de ondertekening voor de geldigheid van een proceshandeling is vereist, het gebrek van de handtekening op de rechtszitting of binnen een door de rechter vastgestelde termijn kan worden geregulariseerd. Die bepaling laat echter niet toe om het verzuim van de bij artikel 835 Gerechtelijk Wetboek verplichte ondertekening door een advocaat met de vereiste beroepservaring voor het indienen van een wrakingsverzoek, dat bij toepassing van artikel 833 Gerechtelijk Wetboek dient te worden ingediend zo snel als mogelijk na het bekend worden van de wrakingsgrond en uiterlijk op de rechtszitting waarop de zaak zou worden behandeld, na die rechtszitting te regulariseren, zodat het wrakingsverzoek niet ontvankelijk is.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.18\)](#)

Psychiatrisch deskundigenonderzoek – Geestesstoornis – Aangestelde deskundige die geen houder is van de door artikel 5, § 2, eerste lid, Interneringswet vereiste beroepstitel

Arrest van 19 oktober 2022 ([P.22.1062.F](#))

Noch artikel 5, § 2, Interneringswet, noch enig andere wetsbepaling bepalen dat het bezit van de beroepstitel van forensisch psychiater door de gerechtsdeskundige die over de aanwezigheid van een geestesstoornis bij de verdachte advies moet verlenen, een op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm van die handeling uitmaakt (Art. 5 Interneringswet; artt. 86, 88 et 90 Gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidsberoepen; MB 28 oktober 2015; art. 32 V.T.Sv.).

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.8](#))

Vordering tot wraking van een onderzoeksrechter – Schorsende werking – Vervanging van een onderzoeksrechter – Toepasselijke wetsbepaling

Arrest van 19 oktober 2022 ([P.22.1315.F](#))

Uit de artikelen 837, eerste en derde lid, en 322, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat, behalve in het geval waarin de in artikel 837, derde lid, bedoelde procedure wegens spoedeisendheid onmogelijk kan worden toegepast, het die bijzondere bepaling is die de vervanging regelt van een onderzoeksrechter van wie de wraking wordt gevorderd en niet die van artikel 322 van dat wetboek, die een algemene draagwijdte heeft.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.19](#))

Motivering van de afwijzing van een verzoek tot bijkomend onderzoek door de burgerlijke partij – Artikelen 3 en 5 EVRM – Klacht van politiegeweld – Procedurele verplichting voor de Staat om een officieel onderzoek te voeren – Taak van het onderzoeksgerecht – Gevolg van de enkele vaststelling dat er geen noodzaak meer is tot verder onderzoek

Arrest van 29 november 2022 ([P.22.1077.N](#))

Dit arrest wordt in de categorie “Strafprocedure – Onderzoek in strafzaken” besproken.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221129.2N.3](#))

Vreemdelingen – Vasthoudingsmaatregel – Beroep bij de rechterlijke macht – Wettigheidstoetsing van de titel van vrijheidsberoving door de kamer van inbeschuldigingstelling – Actieve titel – Opeenvolging van titels – Nieuwe autonome titel – Gevolg van de invrijheidstelling van de vreemdeling – Artikel 5.4 EVRM – Recht op schadeloosstelling wegens onrechtmatige detentie – Draagwijdte van artikel 9.3 Onthaalrichtlijn – Voorwerp van het cassatieberoep

Arrest van 15 december 2022 ([P.22.1327.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal D. Vandermeersch

Dit arrest wordt in de categorie “Strafprocedure – Vrijheidsbeneming” besproken.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1\)](#)

Vonnisgerechten

Redelijke termijn – Het in aanmerking nemen van de uitoefening door een partij van het recht om bijkomende onderzoekshandelingen te vragen – Onaantastbare beoordeling door de rechter van de bewijswaarde van de bewijsmiddelen – Onaantastbare beoordeling door de rechter van de noodzaak, het nut en de gepastheid van een bijkomend onderzoek

Arrest van 19 oktober 2022 ([P.22.0641.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal D. Vandermeersch

Om het redelijk karakter van de duur van de rechtspleging te beoordelen, mag de rechter rekening houden met het feit dat een partij haar recht om bijkomende onderzoekshandelingen te vragen, heeft uitgeoefend en dat het onderzoek van die vordering of de uitvoering van die onderzoekshandelingen een verlenging van de duur van de rechtspleging heeft veroorzaakt. De rechter bestraft zodoende niet de uitoefening door de rechtzoekende van zijn recht van verdediging, maar stelt enkel vast dat de uitoefening van dat recht de verlenging van de duur van de rechtspleging tot gevolg heeft gehad (Art. 6.1 EVRM).

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze, met eerbiediging van het recht van verdediging en van het recht op een eerlijk proces, de noodzaak, het nut en de gepastheid van een door een partij gevraagde bijkomende onderzoekshandeling, zoals de uitvoering van een polygraaftest. Uit de enkele omstandigheid dat een onderzoeksmiddel bij wet is geregeld, volgt niet dat de rechter niet kan oordelen dat, op basis van de concrete gegevens van het dossier, die hij op onaantastbare wijze beoordeelt, die onderzoekshandeling niet beantwoordt aan de vereiste criteria van betrouwbaarheid om hem van het nut voor de waarheidsvinding te kunnen overtuigen (Art. 112duodecies W.Sv.).

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221019.2F.5\)](#)

Onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de vonnisgerechten – Rechter die al eerder uitspraak heeft gedaan over een bijkomende straf die aan een andere beklaagde voor dezelfde feiten werd opgelegd – Geschiktheid om kennis te nemen van de strafvervolging uitgeoefend tegen een andere persoon voor dezelfde feiten in het kader van een afzonderlijke rechtspleging – Gezag van gewijsde in strafzaken – Toepassing op de rechter die kennis neemt van een strafvordering lastens een persoon verdacht van passieve omkoping nadat een eerste beslissing het corruptiepact bewezen heeft verklaard en de omkoper heeft veroordeeld

Arrest van 2 november 2022 ([P.22.0486.F-P.22.0694.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal D. Vandermeersch

De omstandigheid dat een rechter zich reeds, in een onderscheiden rechtspleging, over de bijkomende straf van een andere beklaagde heeft uitgesproken, volstaat op zich niet om twijfel te zaaien over zijn geschiktheid om op onpartijdige wijze de strafvordering te behandelen die wordt ingesteld tegen een persoon die later, voor dezelfde feiten, wordt vervolgd. Dit is enkel het geval wanneer de eerste beslissing

een voorbarige beoordeling van de schuld van de door de tweede zaak beoogde betrokkene bevat (Art. 6.1 EVRM).

Het gezag van gewijsde in strafzaken wordt niet in het Gerechtelijk Wetboek geregeld, maar vormt een algemeen strafrechtelijk beginsel dat in verschillende bepalingen van dat strafrecht is vastgelegd.

Het gezag van gewijsde in strafzaken geldt alleen voor datgene wat zeker en noodzakelijk door de strafrechter met betrekking tot de aan de beklaagde ten laste gelegde feiten is beslist en rekening houdend met de redenen die de noodzakelijke grondslag voor de beslissing in strafzaken vormen. Dat gezag kan niet verhinderen dat de beklaagde, op straffe van miskennis van zijn recht van verdediging, elk bestanddeel van het misdrijf kan betwisten dat hem ten laste wordt gelegd en dat jegens andere, eerder berechte beklagden bewezen is verklaard.

Wanneer een eerste, in kracht van gewijsde gegane beslissing het corruptiepact bewezen heeft verklaard en de omkoper heeft veroordeeld, kan de strafrechter bij wie vervolgens de strafvordering tegen de van passieve omkoping verdachte persoon aanhangig wordt gemaakt, niet beslissen dat dit pact niet bestaat. Het desbetreffende rechterlijk gewijsde belet hem evenwel niet te beslissen dat die persoon niet aan de omkoping heeft deelgenomen of hierbij niet betrokken was of nog dat die persoon niet degene is die de prijs van de omkoping heeft aanvaard of, integendeel, dat hij wel degelijk die persoon is.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221102.2F.14\)](#)

Kamer van inbeschuldigingstelling – Verwijzing naar het hof van assisen – Vragen te stellen door de voorzitter van het hof van assisen aan de jury – Vragen die de telastleggingen volgend uit het verwijzingsarrest uitputten – Verwijzingsarrest dat telastleggingen bevat die mogelijke kwalificaties zijn van het naar het hof van assisen verwezen feit

Arrest van 20 december 2022 ([P.22.1096.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal A. Winants

De vragen die de voorzitter van het hof van assisen overeenkomstig de artikelen 322 tot 329^{quater} en 334, eerste lid, Wetboek van Strafvordering aan de jury dient te stellen en die het college van de jury en de beroepsrechters gemotiveerd dienen te beantwoorden, moeten de telastleggingen die het voorwerp van het verwijzingsarrest uitmaken, uitputten. Aldus moeten alle vragen worden beantwoord met betrekking tot alle hoofdfeiten en verzwarende omstandigheden die volgen uit de kwalificatie waaronder de kamer van inbeschuldigingstelling de feiten naar het hof van assisen heeft verwezen. Indien blijkt dat het verwijzingsarrest telastleggingen bevat die in werkelijkheid slechts meerdere mogelijke kwalificaties van hetzelfde naar het hof van assisen verwezen feit zijn, dan heeft het bevestigend antwoord op de vragen met betrekking tot de hoofdkwalificatie tot gevolg dat de vragen met betrekking tot de ondergeschikte kwalificatie niet meer moeten worden beantwoord. De kamer van inbeschuldigingstelling moet niet uitdrukkelijk vermelden dat zij een feit eveneens onder een subsidiaire kwalificatie naar het hof van assisen verwijst, aangezien die verwijzing uit alle omstandigheden van de zaak kan worden afgeleid die redelijkerwijze voor geen andere uitlegging vatbaar zijn.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221220.2N.23\)](#)

Rechtsmiddelen

Veroordeling met uitstel en opschorting van veroordeling – Geen opgave van de duur van de proeftijd – Ambtshalve vernietiging door het Hof – Vernietiging op een grond die geen verband houdt met de gronden waarop de beslissingen steunen die de misdrijven bewezen verklaren en de verbeurdverklaring bevelen

Arrest van 12 januari 2022 ([P.21.0844.F](#))

Dit arrest wordt in de categorie “Straf en strafuitvoering” besproken.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.2\)](#)

Met het oog op zijn uitlevering aangehouden vreemdeling – Voorlopig aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering – Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling – Cassatieberoep tegen de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling waarbij de invrijheidstelling wordt geweigerd – Uitvoerbaar verklaard en aan de vreemdeling betekend internationaal aanhoudingsbevel uitgevaardigd door de buitenlandse gerechtelijke overheid – Verlies van bestaansreden van het cassatieberoep tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling – Invloed op het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel

Arrest van 12 januari 2022 ([P.21.1696.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal M. Nolet de Brauwere

Wanneer het door de buitenlandse overheid uitgevaardigd aanhoudingsbevel door de raadkamer met toepassing van artikel 3, tweede lid, Uitleveringswet 1874 uitvoerbaar is verklaard en dat uitvoerbaar verklaard bevel aan de krachtens artikel 5, eerste lid, van de voormelde wet voorlopig aangehouden vreemdeling is betekend, is laatstgenoemde niet meer van zijn vrijheid beroofd krachtens het voorlopige aanhoudingsbevel dat de onderzoeksrechter op die grond heeft uitgevaardigd, maar is hij opgesloten krachtens het buitenlands aanhoudingsbevel dat door de raadkamer uitvoerbaar is verklaard en krachtens de beschikking die tot bewijs ervan strekt. Het cassatieberoep tegen het arrest dat onderzoekt of de wettelijke voorwaarden van de door de onderzoeksrechter besliste voorlopige aanhouding zijn vervuld, heeft in dat geval geen bestaansreden meer. Dat ontzegt de vreemdeling het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel voor een rechterlijke instantie niet, opdat die instantie op korte termijn uitspraak doet over de wettigheid van zijn vasthouding en zijn invrijheidstelling beveelt indien de vasthouding illegaal is (Artt. 3 en 5, eerste en vierde lid, Uitleveringswet 1874; art. 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis; artt. 5 en 13 EVRM).

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.13\)](#)

Hoger beroep – Bevoegdheid van de rechter – Beroepen vonnis zonder uitspraak op strafgebied over een van de telastleggingen – Devolutieve werking van het hoger beroep – Hoger beroep van de burgerlijke partij

Arrest van 8 maart 2022 ([P.21.0583.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal D. Schoeters

Artikel 215 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat, indien het vonnis wordt tenietgedaan wegens schending of niet hersteld verzuim van vormen, door de wet voorgeschreven op straffe van nietigheid, het hof mede over de zaak zelf beslist. Het appelgerecht doet echter geen uitspraak bij wijze van evocatie wanneer het oordeelt binnen de grenzen van de devolutieve werking van het aangetekende hoger beroep.

Uit de artikelen 203 en 204 Wetboek van Strafvordering volgt dat de saisine van het appelgerecht in de eerste plaats door de verklaring van hoger beroep en vervolgens, binnen de door die verklaring bepaalde grenzen, door de in het appelverzoekschrift of grievenformulier opgegeven grieven wordt bepaald. Het appelgerecht dat over de aldus aangevoerde grieven uitspraak doet, oordeelt binnen de grenzen van de devolutieve werking van het aangetekende hoger beroep. Dat een grief betrekking heeft op de omstandigheid dat in het beroepen vonnis geen uitspraak werd gedaan over een onderdeel van de telastleggingen of over een punt van de burgerlijke rechtsvordering, doet hieraan geen afbreuk.

De burgerlijke partij heeft in beginsel geen hoedanigheid om tegen de beslissing op strafrechtelijk gebied op te komen.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220308.2N.4](#))

Heropening van de rechtspleging – Gevolg van een arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens dat akte neemt van de eenzijdige verklaring van de schending van het Verdrag door de regering – Draagwijdte en doel van het recht op toegang tot een advocaat – Van zijn vrijheid beroofde verdachte – Beoordelingscriteria voor het eerlijk karakter van de rechtspleging in haar geheel – Met het Verdrag strijdige beslissing over de zaak zelf – Schending als gevolg van procedurefouten of -tekortkomingen die dermate ernstig zijn dat er ernstige twijfel over de uitkomst van de bestreden rechtspleging bestaat – Bestreden arrest dat de zelfincriminerende verklaringen weert die zonder advocaat zijn afgelegd – Gevolg van een arrest dat aan de vereisten van de rechtspraak van het Europees Hof voldoet – Eigen beoordelingsbevoegdheid van het Hof van Cassatie

Arrest van 16 maart 2022 ([P.21.1300.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal D. Vandermeersch

Dit arrest wordt in de categorie “Strafprocedure – Algemeen” besproken.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220316.2F.16](#))

Cassatieberoep – Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld – Gefailleerde rechtspersoon – Curator die advocaat is, houder van het getuigschrift – (Geen) verplichting om een beroep te doen op een andere advocaat, houder van het getuigschrift, om de verklaring van cassatieberoep te ondertekenen

Arrest van 16 maart 2022 ([P.21.1324.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal M. Nolet de Brauwere

De curator van het faillissement die de hoedanigheid heeft van advocaat, houder van het in de artikelen 425, § 1, en 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde getuigschrift van opleiding in cassatieprocedures, mag zelf namens de gefailleerde rechtspersoon de verklaring van cassatieberoep en de memorie ondertekenen. Hij hoeft hiervoor geen beroep te doen op een andere advocaat die houder is van het getuigschrift (impliciete oplossing) (Artt. XX.122 en XX.132 WER).

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220316.2F.8](#))

Verbeurdverklaring – Goed dat ter beschikking van een criminele organisatie staat – Goed dat aan een derde te goeder trouw toebehoort – Legaliteitsbeginsel – Verzet van de derde-eigenaar – Aard en termijnen van het rechtsmiddel – Betekening van de beslissing tot verbeurdverklaring – Informatie over de termijnen en vormvereisten van het verzet – Gevolgen van het verzuim van kennisgeving van het strafproces door het openbaar ministerie – Bewijs van de goede trouw – Verdeling van de bewijslast

Arrest van 22 maart 2022 ([P.21.1502.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal B. De Smet

Dit arrest wordt in de categorie ‘Straf en strafuitvoering’ besproken.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.8](#))

Cassatieberoep – Onwettigheid van de verbeurdverklaring bij equivalent van de vermogensvoordelen – Omvang van de vernietiging – Beslissing over de wettigheid van de schuldigverklaring of van de andere straffen

Arrest van 6 april 2022 ([P.21.1599.F](#))

De onwettigheid van de verbeurdverklaring bij equivalent van de vermogensvoordelen doet geen afbreuk aan de wettigheid van de schuldigverklaring of van de andere straffen, zodat de vernietiging op grond van deze onwettigheid tot de beslissing over de verbeurdverklaring van die vermogensvoordelen is beperkt (Art. 434 W.Sv.; art. 43bis, tweede lid, Sw.).

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220406.2F.1](#))

Cassatieberoep – Cassatieberoep ingesteld tegen de beslissing om de plaats in zijn vorige staat te herstellen zoals gevorderd door de gemachtigd ambtenaar – Betekening aan het openbaar ministerie

Arrest van 20 april 2022 ([P.21.1022.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal M. Nolet de Brauwere

Wanneer een beslissing over de strafvordering uitspraak doet over het herstel van de plaats in de vorige staat, dat door de gemachtigd ambtenaar op grond van het (Waals) Wetboek van Ruimelijke Ontwikkeling werd gevorderd, moet de persoon tegen wie die maatregel is bevolen, zijn cassatieberoep tegen die beslissing betekenen aan het openbaar ministerie bij het gerecht dat de beslissing heeft genomen (Art. 427 W.Sv.; art. D.VII.13 B.W.Reg. van 20 juli 2016)

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220420.2F.3\)](#)

Aard van de rechtsvordering tot terugbetaling van onverschuldigd betaalde sociale voordelen – Verplichting van de beklagde tot betekening van het cassatieberoep aan het openbaar ministerie

Arrest van 27 april 2022 ([P.21.1034.F](#))

Overeenkomstig artikel 236, tweede lid, Sociaal Strafwetboek kan, bij gebrek aan burgerlijkepartijstelling, het openbaar ministerie voor de strafrechter de in artikel 233 van dat wetboek bedoelde rechtsvordering tot terugbetaling instellen. De beslissing van de strafrechter over een dergelijke rechtsvordering tot terugbetaling is een maatregel van burgerrechtelijke aard, die niettemin deel van de strafvordering uitmaakt.

De beklagde die tegen de beslissing over de rechtsvordering tot terugbetaling van de in artikel 233 Sociaal Strafwetboek bedoelde sociale voordelen cassatieberoep instelt, moet zijn cassatieberoep aan het openbaar ministerie betekenen (Art. 427 W.Sv.).

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220427.2F.4\)](#)

Hoger beroep door de burgerlijke partij – Bevoegdheid van de appelrechter die enkel kennisneemt van het hoger beroep van de burgerlijke partij – Geen gezag van gewijsde ten aanzien van de burgerlijke partij van de beroepen beslissing op de strafvordering – Devolutieve werking van het hoger beroep – Verplichting van de beroepsrechter om te onderzoeken of het aan de burgerlijke rechtsvordering ten grondslag liggende feit bewezen is en of het de schade heeft berokkend waarvan vergoeding wordt gevorderd

Arrest van 4 mei 2022 ([P.22.0032.F](#))

Het hoger beroep van de burgerlijke partij maakt enkel de burgerlijke rechtsvordering bij de rechter aanhangig. Het heeft tot doel een hogere schadevergoeding, zoals het slachtoffer dat had gevorderd, te verkrijgen, dan wel de veroordeling tot een schadevergoeding indien deze vordering in eerste aanleg als gevolg van de vrijspraak van de beklagde werd verworpen. Aangezien de burgerlijke partij niet bevoegd is om haar hoger beroep ook tegen de strafvordering in te stellen, heeft de beslissing in eerste aanleg over de strafvordering geen gezag van gewijsde jegens haar. Hieruit volgt dat de appelrechter die enkel van het ontvankelijk hoger beroep van de burgerlijke partij tegen een vrijspraak kennisneemt, krachtens de devolutieve kracht van dat hoger beroep kan en moet nagaan of het aan die burgerlijke rechtsvordering ten grondslag liggende feit bewezen is en of het de schade heeft berokkend waarvan de vergoeding wordt gevorderd. Bijgevolg miskent de beslissing waardoor het gerecht, op dat hoger beroep, ten aanzien van de beklagde een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg in

aanmerking neemt die de eerste rechter in zijn uitspraak over de strafvordering had uitgesloten, noch het algemeen rechtsbeginsel betreffende het gezag van gewijsde, noch dat van de eerbiediging van het vermoeden van onschuld.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220504.2F.5](#))

Cassatieberoep – Vorm – Cassatieberoep van een minderjarige tegen een arrest van uithandengeving van de jeugdrechtbanken – Ondertekening door een advocaat houder van het getuigschrift cassatieprocedure in strafzaken

Arrest van 11 mei 2022 ([P.22.0519.F](#))

Het cassatieberoep van een minderjarige tegen een arrest dat zijn uithandengeving door de jeugdgerechten beveelt, is niet ontvankelijk wanneer de verklaring van cassatieberoep niet door een advocaat is ondertekend (Art. 425, § 1, W.Sv.).

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220511.2F.7](#))

Hoger beroep – Vereiste van eenparigheid van stemmen in geval van verzwarening van de toestand van de beklaagde – Bevestiging van de aan de beklaagde opgelegde straf met hervorming van de beslissing van de eerste rechter die een overschrijding van de redelijke termijn vaststelt – Geen strafverzwarening – Uit de beslissing van de appelrechters blijkt niet dat de straf zouden zijn verminderd indien een overschrijding van de redelijke termijn was vastgesteld

Arrest van 15 juni 2022 ([P.22.0332.F](#))

Uit de enkele vaststelling door de appelrechters, die de door de eerste rechter opgelegde straf bevestigen, dat de redelijke termijn niet is overschreden, terwijl het beroepen vonnis het tegendeel had geoordeeld, kan niet worden afgeleid dat zij de toestand van de beklaagde hebben verergerd, zodat het appelgerecht uitspraak had moeten doen met eenparige stemmen van zijn leden, aangezien uit de bestreden beslissing niet blijkt dat de appelrechters, indien zij de overschrijding van de redelijke termijn in aanmerking hadden genomen, de straf zouden hebben verminderd (Art. 211bis W.Sv.; art. 21ter V.T.Sv.).

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220615.2F.4](#))

Cassatieberoep – Openbaar ministerie bij het Hof van Cassatie – (Geen) hoedanigheid van partij in de rechtspleging – Mededeling van het ontwerparrest van de als verslaggever aangewezen raadsheer aan de advocaat-generaal bij het Hof – Beginsel van wapengelijkheid – Vreemdelingen – Beroep bij de rechterlijke macht tegen een vasthoudingsmaatregel – Wettigheidstoetsing van de hechtenistitel – Verklaring van de regering gericht aan het Comité van ministers van de Raad van Europa houdende een voornemen om een hervorming van de wetgeving voor te stellen – Toepassing door de rechter

Arrest van 22 juni 2022 ([P.22.0766.F-P.22.0780.F](#))

Behoudens in de bij wet bepaalde gevallen, is de procureur-generaal of de advocaat-generaal bij het Hof geen partij in de voor het Hof gevoerde rechtspleging. Tijdens het cassatiegeding is hij niet de tegenpartij van de partijen. Het beginsel van

wapengelijkheid, dat inhoudt dat geen enkele partij in het geding in een gunstigere of minder voordelige situatie dan haar tegenpartij wordt geplaatst, wordt niet miskend door de omstandigheid dat het ontwerparrest dat de als verslaggever aangewezen raadsheer heeft opgesteld, aan de advocaat-generaal bij het Hof wordt meegedeeld. Het ontwerparrest dat wordt uitgewerkt door de als verslaggever aangewezen raadsheer, die een magistraat is van het rechtscollege aan wie het onderzoek van het dossier is toevertrouwd, vormt geen door een partij overgelegd stuk dat de rechtsprekende beslissing zou kunnen beïnvloeden, maar is een gegeven dat binnen het kader van de totstandkoming van de eindbeslissing in de schoot van het rechtscollege wordt opgemaakt. Een dergelijk intern document van het rechtscollege, gedekt door de geheimhouding, kan niet aan het beginsel van het recht op tegenspraak worden onderworpen.

Een verklaring die aan het Comité van ministers van de Raad van Europa is gericht, waarin de regering haar voornemen meedeelt om een hervorming voor te stellen van de toepasselijke wetgeving inzake het toezicht van de rechterlijke macht op de wettigheid van maatregelen van vrijheidsberoving die in het kader van de Vreemdelingenwet worden genomen, laat niet toe dat de gerechtelijke rechtscolleges toepassing maken van toekomstige rechtsnormen, die nog niet door de wetgever zijn aangenomen en die geen deel uitmaken van het geldende recht op het tijdstip dat ze over de voor hen ingestelde rechtsmiddelen uitspraak moeten doen.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220622.2F.9\)](#)

Derdenverzet – Stedenbouw – Herstelmaatregel – Beslissing strafgerecht die een derde benadeelt – Rechtmatig belang bij het derdenverzet

Arrest van 28 juni 2022 (P.21.1424.N)

De derde wiens rechten door de beslissing van het strafgerecht dat over de vordering van een herstelvorderende overheid of over de vordering van een burgerlijke partij uitspraak doet, worden benadeeld, kan op grond van artikel 1122, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek het autonoom rechtsmiddel van het derdenverzet aanwenden voor zover hij in de zaak niet behoorlijk werd opgeroepen of niet in dezelfde hoedanigheid is tussengekomen. De derde beschikt immers over een eigen belang in de zin van artikel 17 Gerechtelijk Wetboek om de beslissing over de vermelde vordering die zijn rechten krenkt, aan te vechten.

Derdenverzet is slechts toegelaten indien de derde beschikt over een rechtmatig belang, maar de loutere omstandigheid dat de vordering van de derde opkomt tegen de beslissing waarbij voor recht wordt gezegd dat een toestand met de openbare orde, waaronder de regelgeving inzake ruimtelijke ordening, strijdig is, volstaat evenwel niet om te oordelen dat die derde daarbij geen rechtmatig belang heeft. De vereiste van een rechtmatig belang als voorwaarde voor de toelaatbaarheid van het derdenverzet belet niet dat de derde aanvoert dat de voorwaarden om het herstel te bevelen, niet of niet langer vervuld zijn. Aldus kan de derde onder meer aanvoeren dat de herstelvordering niet rechtmatig of regelmatig was, dat er geen illegale toestand was of niet meer is, dat de bevolen herstelmaatregel niet langer noodzakelijk is om de gevolgen van het misdrijf te doen verdwijnen, alsook dat het op de vordering van de

burgerlijke partij bevolen herstel *in natura* niet de meest passende vorm van herstel uitmaakt.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220628.2N.19](#))

Cassatieberoep – Veroordeling van de beklagde bij verstek – Veroordeling van de vrijwillig tussengekomen partij op tegenspraak – Cassatieberoep van de burgerlijke partij vóór het verstrijken van de gewone verzetstermijn

Beschikking van 28 juli 2022 ([P.22.0814.N](#))

Wanneer de bestreden beslissing wat de beklagde betreft bij verstek en wat de vrijwillig tussengekomen partij betreft op tegenspraak is geweest, is het cassatieberoep dat door de burgerlijke partij vóór het verstrijken van de gewone verzetstermijn van de beklagde is ingesteld, voorbarig en derhalve niet ontvankelijk in zoverre gericht tegen de beslissing met betrekking tot de beklagde.

Wanneer de bestreden beslissing van veroordeling is geweest bij verstek ten aanzien van de beklagde en op tegenspraak ten aanzien van de vrijwillig tussenkomende partij, als verzekeraar van de beklagde, en de vrijwillig tussenkomende partij alleen is veroordeeld tot vergoeding van de schade in zoverre de beklagde die heeft veroorzaakt, is de bestreden beslissing in de mate dat het over de tegen de vrijwillig tussenkomende partij ingestelde burgerlijke rechtsvordering uitspraak doet, geen eindbeslissing waartegen onmiddellijk cassatieberoep openstaat, aangezien de beklagde nog verzet kan aantekenen en daardoor geheel of gedeeltelijk van de veroordeling kan worden ontslagen, met als gevolg dat de vrijwillig tussenkomende partij, wiens lot onlosmakelijk met dat van de beklagde is verbonden, in dezelfde mate van die veroordeling wordt ontslagen.

De cassatieberoepen van de burgerlijke partij zijn in die mate voorbarig en bijgevolg niet ontvankelijk.

([ECLI:BE:CASS:2022:ORD.20220728.BSAV.7](#))

Vreemdelingen – Verlenging van de vrijheidsberoving – Hoger beroep bij de rechterlijke macht tegen de tussentijdse nieuwe beslissing tot verlenging

Arrest van 13 september 2022 ([P.22.1120.N-P.22.1164.N](#))

Dit arrest wordt in de categorie “Strafprocedure – Vrijheidsbeneming” besproken.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220913.2N.17](#))

Cassatieberoep – Personen door wie cassatieberoep kan worden ingesteld – Wraking

Arrest van 27 september 2022 ([P.22.0739.N](#))

Artikel 838, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek beoogt voor de rechter die over de wraking uitspraak moet doen, een tegensprekelijke procedure te organiseren, zowel ten aanzien van de wrakende partij als ten aanzien van de overige partijen in het hoofdgeding. De partijen dienen behoorlijk te worden opgeroepen en hebben het recht om voor de rechter die over het wrakingsverzoek uitspraak doet, mondeling of door

geschriften opmerkingen te maken over de in de wrakingakte aangevoerde middelen, over de antwoorden van de gewraakte magistraat onderaan de wrakingsakte en over de conclusie van de advocaat-generaal. Uit die bepaling volgt evenwel niet dat niet-wrakende partijen, beklagden in de procedure ten gronde, cassatieberoep kunnen instellen tegen de beslissing waarbij het wrakingsverzoek van een andere beklagde wordt afgewezen.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.7](#))

Cassatieberoep – Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep – Vrijheidsbeneming van een vreemdeling – Impact van de latere invrijheidstelling van de vreemdeling – Gemis aan belang of bestaansreden

Arrest van 27 september 2022 ([P.22.1122.N-P.22.1181.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal B. De Smet

Dit arrest wordt in de categorie “Strafprocedure – Vrijheidsbeneming” besproken.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.21](#))

Herstel in eer en rechten – Artikelen 623, eerste lid, en 624, derde lid, Wetboek van Strafvordering – Schadevergoedingsplicht

Arrest van 15 november 2022 ([P.22.1097.N](#))

Artikel 623 Wetboek van Strafvordering is van toepassing op de schadevergoedingsplicht die bij gerechtelijke beslissing is vastgesteld. Die verplichting bestaat indien de veroordelende beslissing vaststelt dat de burgerlijke partij schade heeft geleden die in oorzakelijk verband staat tot het bewezen verklaarde misdrijf, zonder dat hierbij noodzakelijk het precieze bedrag van de vergoeding voor de geleden schade moet zijn bepaald. Bijgevolg is een veroordeling tot betaling van een provisionele schadevergoeding een rechterlijke beslissing die een verplichting tot schadevergoeding inhoudt. Aan de door artikel 623, eerste lid, Wetboek van Strafvordering voorgeschreven schadevergoedingsplicht is voldaan wanneer de geleden schade is hersteld. Dit kan voortvloeien uit een daadwerkelijke betaling, een kwijtschelding van schuld of een dading waarmee de benadeelde partij instemt. Het loutere feit dat de burgerlijke rechtsvordering is verjaard, dat de schadelijder niet tot de invordering van de bij rechtelijke beslissing toegekende schadevergoeding is overgegaan of dat de schadelijder geen stappen heeft gezet om de precieze omvang van de bij rechterlijke beslissing vastgestelde schade te bepalen, hebben niet tot gevolg dat de verzoeker niet langer aan de in artikel 623, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde schadevergoedingsplicht zou moeten voldoen.

Artikel 624, derde lid, Wetboek van Strafvordering is van toepassing op schade waarvan bij rechterlijke beslissing niet is bepaald dat de verzoeker tot vergoeding is gehouden, zodat hij slechts een morele verplichting tot vergoeding van die schade heeft. De kamer van inbeschuldigingstelling neemt de inspanningen die de verzoeker op dat vlak heeft geleverd, mee in haar beoordeling van de vereiste van verbetering en goed gedrag. Die beoordeling is op dat punt onaantastbaar.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.4](#))

Schorsing van de verjaring van de strafvordering tijdens de buitengewone termijn van verzet – Betekening en kennisgeving van de verstekbeslissing – Betekening aan de procureur des Konings – Beoordeling van de kennis van de woonplaats, verblijfplaats of de gekozen woonplaats van de veroordeelde door de feitenrechter

Arrest van 22 november 2022 ([P.22.0378.N](#))

De schorsing van de verjaring van de strafvordering tijdens de buitengewone termijn van verzet vereist een regelmatige betekening van de verstekbeslissing. Een mogelijke remediëring van de onregelmatigheid van de betekening door de behandeling op verzet of in hoger beroep doet aan die regel geen afbreuk.

Uit artikel 40, tweede lid, eerste zin, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de betekening van een verstekbeslissing in opdracht van het openbaar ministerie aan de veroordeelde slechts mag gebeuren aan de procureur des Konings in wiens rechtsgebied de rechter die van de vordering kennis moet nemen of heeft genomen, zitting houdt, indien het openbaar ministerie geen kennis had of kon hebben van de woonplaats, de verblijfplaats of de gekozen woonplaats van de veroordeelde.

Of het openbaar ministerie voor de betekening van een verstekbeslissing kennis had of kon hebben van de woonplaats, de verblijfplaats of de gekozen woonplaats van de veroordeelde, moet worden beoordeeld door na te gaan of het openbaar ministerie redelijkerwijze de nodige stappen heeft gezet om de woonplaats, de verblijfplaats of de gekozen woonplaats van de veroordeelde te achterhalen. Bij die beoordeling kan eveneens de houding van de persoon aan wie moet worden betekend, in aanmerking worden genomen, indien die van aard is om het achterhalen van zijn woonplaats, verblijfplaats of gekozen woonplaats te bemoeilijken of onmogelijk te maken. Uit het enkele feit dat in een welbepaald strafdossier gegevens betreffende de woonplaats, de verblijfplaats of de gekozen woonplaats van een beklaagde voorkomen, moet evenwel niet noodzakelijk worden afgeleid dat het openbaar ministerie dat is belast met de vervolging van deze beklaagde, in een ander strafdossier van de gegevens uit het eerste strafdossier kennis had of kon hebben. De rechter oordeelt rekening houdend met het voorgaande en in het licht van de concrete elementen van de zaak onaantastbaar of het openbaar ministerie van de woonplaats, de verblijfplaats of de gekozen woonplaats van de veroordeelde kennis had of kon hebben. Het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221122.2N.7](#))

Ongedaanverklaring van een verzet – Gevolg van de betekening van de dagvaarding aan een persoon die de taal van de dagvaarding niet machtig is – Het bewust onmogelijk maken van de kennisname

Arrest van 22 november 2022 ([P.22.0876.N](#))

Uit artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering volgt dat de rechter een verzet ongedaan kan verklaren indien hij vaststelt dat de verzetdoende partij van de dagvaarding kennis had. Uit het enkele feit dat de persoon aan wie de dagvaarding persoonlijk werd betekend, niet de taal machtig is waarin die dagvaarding is opgesteld, volgt niet dat de rechter noodzakelijk moet oordelen dat de betrokkene van de

dagvaarding geen kennis had. De rechter kan bij de beoordeling over het kennis hebben van de dagvaarding het gegeven betrekken dat de betrokkene bewust de kennisname van de dagvaarding onmogelijk heeft gemaakt. De betrokkene kan zich in dat geval niet op zijn eigen verzuim beroepen.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221122.2N.8](#))

Burgerlijke rechtsvordering – Hoger beroep van de vrijwillig tussenkomende partij – Artikel 17 Gerechtelijk Wetboek – Vergissing van de verdediging – Procedure bepaald in de artikelen 848 e.v. Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing

Arrest van 7 december 2022 ([P.22.0186.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal M. Nolet de Brauwere

Dit arrest wordt in de categorie “Richtinggevende arresten – Strafprocedure” besproken.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.5](#))

Cassatieberoep – Beroep bij de rechterlijke macht tegen een vasthoudingsmaatregel met betrekking tot een vreemdeling – Wettigheidstoetsing van de titel van vrijheidsberoving door de kamer van inbeschuldigingstelling – Actieve titel – Opeenvolging van titels – Nieuwe autonome titel – Gevolg van de invrijheidstelling van de vreemdeling – Artikel 5.4 EVRM – Recht op schadeloosstelling wegens onrechtmatige detentie – Draagwijdte van artikel 9.3 Onthaalrichtlijn – Voorwerp van het cassatieberoep

Arrest van 15 december 2022 ([P.22.1327.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal D. Vandermeersch

Dit arrest wordt in de categorie “Strafprocedure – Vrijheidsbeneming” besproken.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1](#))

Heropening van de rechtspleging – Arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens dat een schending van het Verdrag vaststelt – Voorwaarden voor heropening – Blijvende zeer ernstige nadelige gevolgen – Bewijslast – Gevolg van de opschorting van de uitspraak van de veroordeling

Arrest van 20 december 2022 ([P.22.1136.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal A. Winants

Krachtens de artikelen 442*bis*, eerste lid, en 442*ter*, 1°, Wetboek van Strafvordering kan, wanneer bij een definitief arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens is vastgesteld dat de bepalingen van het EVRM of de aanvullende protocollen zijn geschonden, de veroordeelde de heropening vragen van de rechtspleging die tot de veroordeling van de verzoeker in de zaak voor het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft geleid, enkel wat de strafvordering betreft.

Krachtens artikel 442*quinquies*, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, beveelt het Hof van Cassatie, wanneer uit het onderzoek van de aanvraag blijkt dat de vastgestelde schending het gevolg is van een procedurefout of -tekortkoming die dermate ernstig is dat ernstige twijfel over de uitkomst van de bestreden rechtspleging bestaat, de heropening van de rechtspleging, voor zover de veroordeelde partij zeer ernstige

nadelige gevolgen blijft ondervinden die slechts door een heropening kunnen worden hersteld.

De situatie van een verzoeker tot heropening van de rechtspleging, ten aanzien van wie na het definitief worden van de strafprocedure ingevolge een procedure bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens een schending van het EVRM wordt vastgesteld, valt niet te vergelijken met de situatie van een partij in een lopende strafprocedure ten aanzien van wie een schending van het EVRM wordt vastgesteld, hetzij bij de beoordeling ten gronde, hetzij bij de beoordeling van een cassatieberoep.

Uit de loutere omstandigheid dat een opschorting van de uitspraak van de veroordeling werd bevolen, kan niet worden afgeleid dat een verzoeker tot heropening van de rechtspleging zeer ernstige nadelige gevolgen blijft ondervinden zoals bedoeld in artikel 442*quinquies*, eerste lid, Wetboek van Strafvordering. Het komt de verzoeker toe aan te tonen dat hij door de bewezenverklaring van de telastlegging die aan de basis ligt van de opschorting of door de aan de opschorting gekoppelde proefperiode, zeer ernstige nadelige gevolgen blijft ondervinden die slechts kunnen worden hersteld door een heropening van de rechtspleging die tot de opschorting heeft geleid. De loutere aanvoering dat de bewezenverklaring van een misdrijf steeds ernstige nadelige gevolgen heeft voor de betrokkene, volstaat daartoe niet.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221220.2N.25](#))

Andere uitspraken in strafprocedure

Recht op een eerlijk proces – Compenserende waarborgen voor het niet-tegensprekelijk karakter van een deskundigenonderzoek – Medische stukken

Arrest van 4 januari 2022 ([P.21.1017.N](#))

Het feit dat een partij niet aan een door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek met betrekking tot de strafvordering heeft kunnen deelnemen, houdt als zodanig geen schending van artikel 6 EVRM, noch miskennis van het recht van verdediging in. In beginsel kunnen het recht op een eerlijke proces en het recht van verdediging immers worden gewaarborgd bij de behandeling van de zaak voor de vonnisrechter, voor wie de partijen het deskundigenverslag vrij moeten kunnen betwisten en tegenspreken. De rechter oordeelt onaantastbaar of er voor het gebrek aan tegenspraak bij een deskundigenonderzoek voldoende compenserende factoren zijn waardoor de partijen het verslag en de bevindingen van de deskundige vrij hebben kunnen betwisten en tegenspreken. Het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen wettig heeft kunnen afleiden dat het recht van verdediging al dan niet werd gerespecteerd.

Wanneer het oordeel van de rechter over de schuld aan een misdrijf op een doorslaggevende wijze op een niet op tegenspraak gevoerd deskundigenonderzoek is gebaseerd, dient de rechter na te gaan of het recht van verdediging van de partijen met betrekking tot dat deskundigenonderzoek daadwerkelijk werd gewaarborgd en of er aan hun recht op een eerlijk proces geen afbreuk werd gedaan. De rechter dient met name na te gaan of de partijen op een relevante wijze kritiek op de inhoud van het deskundigenverslag hebben kunnen formuleren. Bij die beoordeling kan de rechter rekening houden met de omstandigheid dat de partijen of hun technische raadslieden

kennis konden nemen van de stukken waarop de deskundige zich heeft gebaseerd, alsook met de omstandigheid dat de deskundige als getuige op de rechtszitting werd gehoord en de partijen de mogelijkheid hadden om bij die gelegenheid aan de deskundige de vragen te stellen die zij nodig achtten.

Het recht op een eerlijk proces vereist dat, wanneer een medisch deskundigenonderzoek met betrekking tot het bestaan van en de schuld aan een misdrijf op een doorslaggevende wijze is gebaseerd op stukken die aan de deskundige werden bezorgd, de partijen de mogelijkheid moeten hebben de inhoud van die stukken te beoordelen en aan het deskundigenverslag te toetsen, in voorkomend geval via eigen technische raadslieden die zelf drager zijn van het medisch beroepsgeheim.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220104.2N.2\)](#)

Herziening – Redenen – Gegeven dat de rechter bij de behandeling op de rechtszitting niet bekend was en waarvan de veroordeelde het bestaan niet heeft kunnen aantonen ten tijde van het geding – Vereiste dat het aangevoerde gegeven een nieuw, aannemelijk en relevant karakter heeft – Beslissing die een verzoek tot herziening verwerpt – Gevolg voor een nieuw verzoek

Arrest van 30 maart 2022 ([P.21.0916.F](#))

Volgens de parlementaire voorbereidingen van de Wet van 11 juli 2018 omvat het begrip “gegeven dat bij het onderzoek op de terechtzitting aan de rechter niet bekend was en waarvan de veroordeelde het bestaan niet heeft kunnen aantonen ten tijde van het geding” zowel een nieuwe feitelijke omstandigheid als een gewijzigd deskundigeninzicht. Om als herzieningsgrond te kunnen dienen, moet het onbekende gegeven dat tijdens het geding niet kon worden aangetoond, relevant zijn, met name moet dit gegeven aanleiding geven tot het ernstige vermoeden dat indien het bekend was geweest, de behandeling van de zaak tot een vrijspraak, ontslag van rechtsvervolging, het verval van de strafvordering of de toepassing van een minder strenge straf zou hebben geleid. Zowel krachtens de oude als krachtens de nieuwe wet moet de feitelijke omstandigheid die als grond tot herziening wordt aangevoerd, dus het nieuwe, aannemelijke en relevante karakter hebben dat vereist is om redelijke twijfel over de uitkomst van de bedoelde procedure te doen ontstaan. Dat is niet het geval voor een feit dat ten tijde van het geding aan de tegenspraak van de partijen werd of kon worden voorgelegd, een feit dat de beschuldigde tijdig heeft kunnen aantonen, een feit dat de eiser tot herziening op onnauwkeurige of hypothetische wijze of zonder enige objectivering aanvoert of nog een feit dat tot een cirkelredenering kan worden herleid (Art. 443, eerste lid, 3°, W.Sv.).

Het gezag van gewijsde van het arrest dat een vordering tot herziening verwerpt, kan het indienen van de nieuwe vordering in de weg staan voor wat betreft de punten die ter ondersteuning van de eerder afgewezen vordering zijn aangevoerd.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220330.2F.12\)](#)

Werking van de wet in de tijd en in de ruimte – Wet Wederzijdse Erkenning – Wetswijziging – Toezending van een confiscatiebevel van een andere lidstaat vóór de wetswijziging

Arrest van 17 mei 2022 ([P.22.0197.N](#))

Uit de bepalingen van de artikelen 1, 40.1 en 40.2 Verordening (EU) 2018/1802 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevroeringsbevelen en confiscatiebevelen en artikel 2, § 1 en § 2, Wet Wederzijdse Erkenning, zoals gewijzigd door de Wet van 28 november 2021, en de wetsgeschiedenis van de vermelde Wet van 28 november 2021 volgt dat de erkenning en tenuitvoerlegging van een confiscatiebevel op grond van een confiscatiecertificaat dat een Nederlandse autoriteit aan een Belgische autoriteit vóór 19 december 2020 heeft toegezonden, wordt geregeld door de Wet Wederzijdse Erkenning in zijn versie vóór de wijziging bij de wet van 28 november 2021.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.2](#))